

Tallinna Ülikooli

ajakiri

NR 3
KEVAD 2013

Tulevikulootus

Marko Vainu:

looduskaitstjast
teadlane

UUTAKA
MOODEMI
DI LINE

Väitekiri:
Viina salaveost
Eestist Soome

KEVAD SÜDAMES

Airi Ilisson-Cruz

Kevad on aeg, mil valgus võidab pimeduse ning rohelus halluse. Külmunud maa alt tärkab uus elu, värsked jõud ja noorus.

Ka meie ajakiri on talve jooksul läbinud visuaalse uuenduskuuri. Uuendused on enim seotud uue stiiliraamatuga, mis muu hulgas annab värsket näo ülikooli veebile. Ülikool töötas mullu välja end iseloomustava sõnumi „Uutmoodi akadeemiline“. See tähendab, et oma koolis me hindame õppimise ja õpetamise kvaliteeti. Samas oleme paindlikud ja vastuvõtlikud särtsakatele mõtetele ega pane kätt ette vahel isegi esialgu ulmelisena tunduvatele ideedele.

Ajakirja keskel leiduv ülikooli linnaku kaart sümboliseerib valmis saamist. Detsembris valmis Tallinna Ülikooli viimane osa linnakust, teadusmaja Astra. Tõsi, tööde lõpetamine alles käib, nii mõnedki sildid vajavad veel ülespanekut, nii mõnigi kolimistega seotud detail läbihammustamist. Üldjoontes tuleb siiski vaid rõõmustada, sest sügiseks on suuremad muutused tehtud ning teadusetegemise kvaliteet ja võimalused varasema gaa võrreldes oluliselt paranenud.

Tagasi tulles rohelistumise teema juurde – meie selle ajakirja kaanenäoks valisime üksmeelselt ökoloogia doktorandi Marko Vainu. Lugegem ta intervjuud, siis saate aru, miks! Sirgeseljalise ja otsekoheste jutuga kohusetundliku ning sädeleva taibuga noormehe hobiks on detailipildid loodusest. Meil on õnn avaldada valik neist meeoleolukaist fotodest.

Konkreetsed ettepanekuid looduse säästmise kohta linnades jagab ka Ökoloogia Instituudi direktor Mihkel Kangur. Ta aitas kaardistada Tallinnas jalgrattateid ning tõi ettevõtmiselt kaasa hulgaliselt häid ettepanekuid.

Veel leidub ajakirjas palju põnevat lugemist – näiteks kirjutab mullu doktorikraadi kaitsnud Einar Värä eestlaste väheteatud puskariveost Soome 19. sajandi lõpul. Selle tulemusel oli ligi pool naabrite tarbitavast vägijoogist Eestis toodetud! Teadur Marge Unt vaatleb kõrgharitud noorte praeguseid võimalusi tööturul. Elujanust ning energiast pakatava teadusprorektori Katrin Niglasega vestleme avameelselt perest, tööst ja väljakutsetest.

Kellele ei meeldiks ülevoolav ja joviaalne tunne, mis kaasneb töövõitude ja raskuste ületamisega? Ajakirja toimetuse soovib lugejale sihikindlat „kevad südames“ jätku aasta läbi!

IMPRESSUM

TALLINNA ÜLIKOOLI AJAKIRI

Ilmub kaks korda aastas.

ISSN 1736-8278

Narva mnt 25, 10120 Tallinn

Tel. 6 409 142, email: ajakiri@tlu.ee

VASTUTAV VÄLJAANDJA Kadri Kiigema

TEGEVTOIMETAJAD Triinu Püvi, Airi Ilisson-Cruz

KUJUNDAJA Karl-Kristjan Videvik

KAANEFOTO Kait Antso

ILLUSTRATSIOONID Krõõt Kukkur

KOLLEGIUM Katrin Niglas, Krista Must, Mihkel Kangur, Priit Reiska,

Mart Raudsaar, Tiina Hiiob, Reet Sillavee

TRÜKK Trükiagentuur Grupp

» Kõik Tallinna Ülikooli ajakirjas ilmunud artiklid, fotod, illustratsioonid on autoriõigustega kaitstud teosed. Toimetuse lubab neid kasutada vaid viitega autorile ja Tallinna Ülikooli ajakirjale. Toimetusel on õigus kaastõid toimetada ja lühendada.

SISUKORD

- ÜLIKOOLIST:** 2 **Uutmoodi akadeemiline.** Kadri Kiigema
- 5 **Uut ülikoolis**
- 18 Kaart: TLÜ uus linnak**
- SAAME TUTTAVAKS:** 8 **Marko Vainu: looduskaitstjast teadlane.** Gertrud Kasemaa
- TUDENGIELU:** 12 **Kõrgharitud ja töötu?** Triinu Püvi
- 16 **Lastetuba: pisikodanikud suures koolis.** Allan Pilviste
- 24 **Millest räägivad tudengite lõputööd?** Triin Kibur
- 26 **Soveldanud HR.** Janne Jakobson
- VÄITEKIRI:** 28 **Viina salaveost Eestist Soome.** Einar Vära
- IKKAGI INIMENE:** 30 **Katrin Niglas: elurõõmus maksimalist.** Triinu Püvi
- ESSEE:** 34 **Populism, propaganda & roheline linn.** Mihkel Kangur
- RETROSPEKTIIV:** 38 **Tähtsad tegemised pildis.**
- FILM:** 39 **BFM'i parimad palad.** Doris Altin
- RAAMAT:** 40 **Uut ülikooli kirjastuselt.**
- 41 **Rein Raud: Dante ajatud suured tunded.** Rebekka Lotman

pikima ajalooga õpetajakoolituse traditsioonid ning tänapäevane Baltimaade ainus filmi- ja meediakool. Ülikool, kus on suurim välisõppejõudude osakaal Eestis ning kus väärtustatakse innovatiivsust ja interdistsiplinaarsust, et pakkuda tippteadusele tuginevat ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist haridust. Ülikool, mida üliõpilased hindavad Eesti kõige tudengisõbralikumaks kõrgkooliks, seda nii suhtumise kui ka uhiuue ja võimalusterohke õpikeskkonna tõttu.

Kõik see õigustab ja muudab reaalsuseks ülikooli visiooni olla uuendusmeelne, oma liikmeid akadeemiliselt rikastav, Eestis hinnatud ning rahvusvaheliselt tunnustatud teaduse ja hariduse keskus.

Brändi uuendamise protsess

Mullu augustis kokku saanud brändigrupp otsustas luua brändikontseptsiooni ja uuenedu visuaali, mis räägib meie ülikoolist siin ja praegu. Brändigruppi kuuluvad eri valdkondade spetsialistid nii ülikoolist kui ka reklaamifirmast: Eve Eisenschmidt, Orest Kormašov, Tiina Hiob, Olav Osolin, Esta Kaal, Reet Sillavee, Triinu Püvi, Marvi Pulver, Olga Reili, Anneli Viilup, Berit Oll, Ott Alemaa ja allakirjutanu.

“Praegune Tallinna Ülikool ei ole enam pelgalt noor ülikool vanas linnas, vaid ainulaadset sünergiat esindav õppeasutus.”

Brändigrupp vaatles Tallinna Ülikooli brändi senisest süsteemsemas ja laiemas ning samas sügavamas tähenduses, võttes tegevuse aluseks brändijuhtimise protsessi loogika. Koguti kokku ülikooli taustinfo, määrati eesmärk, sihtgrupp ja selle motiivid, sõnastati võimalikud brändi sõnumid, viidi läbi fookusgrupiuuringud sõnumi katsetamiseks ning formuleeriti viimaks lõplik sõnum ja brändikontseptsioon, mis sai aluseks visuaalse lahenduse väljatöötamisele.

Rebrändingu aluseks võeti kõik olulisemad ülikooli brändiga seotud dokumendid, ülikooli tugevuste ja nõrkuste analüüs, esmakursuslaste ja välisüliõpilaste uuringute tulemused ning samuti mullu TNS Emori tehtud ülikoolide maineuuring, kus osales 1008 inimest ja mis esindab Eesti 15–74-aastase elanikkonna arvamust.

TNS Emori Uuringu eesmärk oli välja selgitada nelja Eesti kõrgkooli üldine mainepositsioon ja -profiil elanikkonna hulgas. Esikolmikusse kuuluva Tallinna Ülikooli mainet kirjeldades valis iga kümnes vastaja 22 omadussõna seast esmalt “nooruslik”. Teisteks maineprofiili juhtivateks omadusteks valiti arenev, nooruslik, moodne, kõrgetasemeline, edukas, rahvusvaheline ja usaldusväärne.

Ühiselt leiti, et brändi olulisim väljakutse on kõnetada gümnaasiumiõpilasi, kellest saavad bakalau-reuseõpingute järel potentsiaalsed magistrandid, doktorandid ja ülikooli koostööpartnerid. Laiemas plaanis võeti siiski arvesse ka teisi ülikooli jaoks olulisi sihtgrupe, nagu liikmes- ja vilistlaskond, partnerid, erialakogukonnad, lapsevanemad ja õpetajad.

Brändi peamiseks eesmärgiks seati mõjutada andekaimaid gümnaasiste tegema valikut Tallinna Ülikooli kasuks. Sihtgrupi motiivide analüüsimise tulemusel võib julgelt väita, et TLÜ-s on väga oluliselt esindatud gümnaasiste kõnetavad argumendid. Nendeks on tööjõuturu vajadustele vastav kvaliteetne haridus ja praktikavõimalused (90% TLÜ lõpetajatest töötab, neist ca 80% õpitud erialal), õpinguid on võimalik rikastada väliskogemusega (suurim põhikohaga välisõppejõudude osakaal; lai ekspertsus välisriikide osas; lepingud 250 Euroopa ülikooliga) ning õppijatel on piisavalt vabadust kujundada ise oma õpingute sisu (vaba- ja valikainete maht õppekavades).

Sellest kujunes meie lubadus sihtrühmale: Tallinna Ülikoolis omandad rahvusvahelisel tasemel kõrghariduse loomingulises ja vabas õhkkonnas.

Järgmiseks katsetati kujunenud nägemust eri sihtgruppide esindajatega. Fookusgruppides osales 18 inimest: gümnaasiumilõpetajad (Vanalinna Hariduskolleeegium, Viimsi Keskkool, Saku Gümnaasium), esmakursuslased (kasvatusteadused, riigiteadused, suhtekorraldus), magistri- ja doktoriõppe tudengite esindajad (riigiteadused, kommunikatsioonijuhtimine) ja akadeemiline personal (EHI, EKKI, RASI, ÖI).

Kommunikatsiooni Instituudi teadusprojektide juhi Esta Kaalu eestvedamisel võeti fookusesse ülikoolide võrdlev personaalsus ehk sõnastati ootused (ideaalsele) ülikoolile, tõlgendati ja mõtestati väljapakutud sõnumit ning otsiti sobivamaid alternatiive. Eesmärk oli leida ühisosa väärtustes ja ootustes, mis võimaldaksid otsustada, missugune sõnum kirjeldab Tallinna Ülikooli identiteeti kõige täpsemalt.

Fookusgruppidejärgselt sõnastati kümme erinevat sõnumit, millega laiendatud koosseisus brändigrupp edasi töötas ja millest viimaks konsensusmeetodil sobivaim valiti. Sündis sõnum - "Uutmoodi akadeemiline". Inglisekeelse sõnumina otsustati jätkata sõnumi "*Thinking unlimited*" kasutamist, mis haakub oma tähenduselt hästi uue brändikontseptsiooniga.

Lähtuvalt sõnumist töötati välja ülikooli uus stiiliraamat, mis on aluseks ka uuele kodulehele. Samuti korraldati aasta lõpul fotokonkurss, et koguda värskaid vaateid ülikooli igapäevaelust.

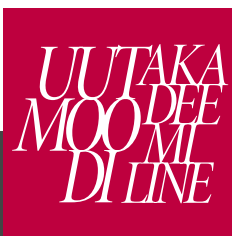
Mis saab edasi?

Uue stiiliraamatu kasutuselevõtmiseks korraldati lühikoolitused ja värsked väljanägemise on saanud juba mitmed harjumuspäraseks kujunenud brändikandjad, nagu trükised, visiitkaardid, blanketid. "Uutmoodi akadeemilise"

sõnumi laiemale tutvustamiseks ühitatakse see sel kevadel uue kodulehe avamise ja 2013/2014. õppeaasta vastuvõtukampaaniaga. Nii on tulevastel sisseastujatel võimalus tutvuda juba uuenenud Tallinna Ülikooli kuvandiga.

Uuenenud brändikontseptsiooni on tutvustatud kõigile ülikooli üksustele.

Bränd muutub reaalsuseks mitte meenete ja teiste käega katsutavate ning silmale nähtavate objektide kaudu, vaid siis, kui esindame seda iga päev, igas oma sõnas ja teos. See on osa meist ja meie olemisest ülikoolis ning ülikoolina.

TLÜ brändi keskmes on sõnum "Uutmoodi akadeemiline". See on kooskõlas ülikooli tugevuste ja teistest eristuva positsiooniga, nagu unikaalsed ja tulevikku vaatavad erialad, mida mujal ei õpetata, uhiuus ja rahvusvaheline õpikeskkond, mobiilne võimalus õppida regionaalsetes kolledžites ja Helsingi õpperühmas ning loominguline ja vaba õhkkond.

Sõnum viitab ühteageu progressiivsele, julgele, nooruslikule, vabale ja mängulisele ning avatud, värsketele, rohelisele, sõbralikule, dünaamilisele ja mobiilsele karakterile, millele on samavõrd omane kompromissitult kõrge akadeemiline kvaliteet.

TLÜ on uuenenud ülikool, kus on parim võimalik sünergia nii sisus, vormis kui ka õhus. Sõnum ühendab ülikooli üksused ühtse ja tervikliku identiteediga, olles kooskõlas nii ülikooli põhiväärtuste kui ka visiooniga: olla uuendusmeelne, oma liikmeid akadeemiliselt rikastav, Eestis hinnatud ning rahvusvaheliselt tunnustatud teaduse ja hariduse keskus.

UUT ÜLIKOOLIS

Priit Hõbemägi. Foto: Anneli Viilup

Meedialaborist tõuseb loomeauru

Juhan Kilumets

Märtsi keskel Astra majas ukсед avanud meedialabor täidab laialdaste võimalustega praktilise õppekeskuse rolli.

Kommunikatsiooni Instituudi meedialabori kodus on 17 uhiuue Apple'i arvutiga klassiruum. Labori juhi, instituudi lektori Priit Hõbemägi sõnul sobib labor hästi grupitööde tegemiseks. Üliõpilased saavad lähemalt tutvust teha kõigega, mida on uuel meedial pakuda. Muu hulgas on plaan võistelda uudise kirjutamise kiiruses.

Arvutiklassi tööaega jagavad Kommunikatsiooni Instituudi kõrval ka Kunstide Instituut, Informaatika Instituut ning Balti Filmi- ja Meediakool. See loob head võimalused erinevate erialade üliõpilaste koostööks. Nii saavad näiteks kommunikatsioonitüdengid ja BFM-i

üliõpilased ühendada jõud virtuaalse ajalehe loomisel.

Hõbemägi märgib, et meedialabor on palju rohkem kui lihtsalt üks tipptasemel tehnikaga õpperuum. "Labor on aluseks koostöö mudelele, mis toob ülikooli mitmeid välisõppejõude ning võimaldab korraldada teadus- ja reklaamiüritusi. Ühtlasi saab ülikool senisest enam panustada teadustöö propageerimisse."

Meedialaboris saab korraldada ka meediaalaseid täienduskoolitusi. Kommunikatsiooni Instituut moodustab sobiva rühma ja teeb igale abivajajale või organisatsioonile eraldi projekti, mille alusel võib õppida kõike ajakirja toimetamisest kujundamise ning reklaamimiseni. "Ülikoolil on olemas spetsiifilised teadmised, mida tavaliselt kiivalt hoitakse. Meie aga tahame, et need teadmised leviksid ning inimesed oleksid rõõmsad ja nende silmad säraksid," lisab Hõbemägi.

TLÜ ja TPS panid leivad ühte kappi

Aneth Rosen

Õppeaasta algul jõud ühendanud Tallinna Ülikool ja Tallinna Pedagoogiline Seminar teevad koostööd jätkusuutliku kõrghariduse nimel.

TLÜ Pedagoogilise Seminari juht Kristi Vinter on direktoriametis uus, kuid osales liitumisprotsessis seminari õppejõuna. Vinter tõdeb, et ükski traditsioonidest loobumine pole lihtne ning ka seminari inimestes tekitasid liitumisega seotud uued reeglid ja süsteemid kohati üsna palju segadust.

“Samal ajal sünnib koostööst kõvasti kasu eelkõige mõlema osapoole tudengitele, aga ka õppejõududele,” lisab Vinter. TLÜ Kasvatusteaduste Instituudi dotsendi Tiia Õuna sõnul avardeb liitumine eeskätt üliõpilaste võimusi, kuna neil on nüüd rohkem valikuid ja laiem suhtlusring. Näiteks täiendatakse koos Pedagoogilise Seminari ja Rakvere Kolledži õppejõududega lasteaiasõpetaja õppekava, et pakkuda üliõpilastele uusi kõrvalerialasid ja rohkem erialaseid valikaineid.

Foto: Janne Jakobson

TPS-i tudeng ja üliõpilasnõukogu esimees Egle Põldmaa kinnitab, et liitumisest saadi kasu just õppeainete ning valikute rohkuse tõttu. Enim rõõmustab Põldmaad, et seminari üliõpilasnõukogu on nüüd TLÜ Üliõpilaskonna osa. “Meie silmaring on laienenud, kuna saame osaleda uutel koolitustel ja teistmoodi sündmustel.”

Põldmaa hinnangul tunnevad Pedagoogilise Seminari tudengid end nüüdseks Tallinna Ülikooli täieõiguslike tudengitena. “On küll raske harjuda korraga nii paljude uute reeglite ja olukordadega, kuid tudeng õpibki iga päev.”

HIK! – õpetajakoolitus digitaalsetele pärismaalastele

Airi Ilisson-Cruz

Aasta algul käis TLÜ rektor Tiit Land Riigikogus välja põneva mõtte.

Nimelt tutvustas ülikooli juht äsja asutatud haridusinnovatsiooni keskust (HIK), mis hakkab tegelema heas mõttes hullude ideedega. “Haridusinnovatsiooni keskus on uute ideede genereerimise ja katsetamise koht,” märkis Land. “Me varustame uue keskuse kõige moodsamate tehniliste vahenditega, kaasame välis-spetsialiste ning koondame noort järelkasvu, kes julgevad mõelda piirideta ja katsetada.”

Haridusinnovatsiooni keskuse projektijuhi Klemen Slabina sõnul tuleb õpetajahariduse arendamiseks panustada andekatesse ja innukatesse inimestesse. “Andekate, tarkade ja inspireerivate inimeste kaasamiseks nii ülikoolis kui ka ülikoolist väljaspool vajab HIK loimitud õpikeskkonda, kus viia ellu innovaatilisi projekte, mille eesmärk on õpetajahariduse kvaliteedi tõstmine Tallinna Ülikoolis.”

Sisustamisel on kaheksa laborit, mis hakkavad toetama aineõpetajate praktikakogukondi ja levitama tegevõpetajate kogemusi kolleegilt-kolleegile-õppimise põhimõtete kaudu. Hiljemalt sügiseks pakuvad peamiselt Terra maja neljandal korrusel asuvad laborid innovaatilisi klassiruumi koos tehnikaga, et praktiliselt katsetada ja kasutada juba olemasolevaid ning ka alles väljatöötamisel olevaid meetodikaid, õppematerjale ja tehnoloogiat.

Haridusinnovatsiooni keskus soodustab ka akadeemiliste üksuste koostööd. Selle puudumine on igipõline probleem õpetajakoolitust pakkuvates ülikoolides.

“Laborites hakkab toimuma õpetajakoolituse õppetöö, aga kindlasti ei jää sealt eemale ka

Foto: Maria Jakobson

tegevõpetajate täiendkoolitus. Tegevõpetajad on alati oodatud laboritega koostööd tegema, õpilasi sinna kaasa tooma, uuest õpikeskkonnast oma igapäevaseks õppetööks kasu lõikama,” lisas Slabina.

Boonusena pakub HIK õpikeskkonda, mis on omane praegustele ja tulevastele põlvkondadele, n-ö digitaalsetele pärismaalastele, kes teevad korraga mitut asja, näiteks loevad raamatuid ekraanilt, armastavad arvutimänge ja tarbivad aktiivselt sotsiaalmeediat. “Nii saavad meie tulevased õpetajad kasvada professionaalseteks, edukateks ja terviklikeks inimesteks, kes on pühendunud õpetajaametile ning õpilaste akadeemilisele ja sotsiaalsele arengule.”

Kõrgharidusreform sunnib usinalt õppima

Krista Must

Suvel võtab Tallinna Ülikool tasuta eestikeelsesesse õppesse vastu ligikaudu sama palju õpilasi kui mullu riigieelarvelistele ja riigieelarvevälistele kohtadele kokku, ehk ligi 2500 uut üliõpilast.

Akadeemilise prorektori Priit Reiska sõnul arvestab Tallinna Ülikool tänavuse vastuvõtu kavandamisel eelnevatel aastatel lõpetanute arvu. Erialad, kus varasematel aastatel on olnud kõrge lõpetamisprotsent, saavad seega rohkem tasuta õppekohti. Samas võimaldab TLÜ kõi-

gile erialadele vähemalt sama suurt vastuvõttu kui eelmisel aastal oli tasuta õppekohti. Mini-maalne arv õppekohti, mis ühe eriala õppेरühma avamiseks planeeritakse, on bakalau-reuseõppe puhul 10 ja magistriõppe puhul 15.

Võrreldes eelmise aastaga soovib ülikool suurendada vastuvõetavate magistriõppe üliõpilaste osakaalu.

Tänavu jõustunud kõrgharidusreform motiveerib sügisel õpinguid alustavaid üliõpilasi usinalt õppekava täitma, sest see tagab neile tasuta õppe, tõdes Reiska.

Täiskoormusel õppimine tähendab, et üliõpilane läbib õppekava täismahus, sooritades 30 ainepunkti (EAP-d) semestris ja 60 ainepunkti aastas. Hinnaalandust täiskoormusest väljalangemise korral on võimalik saada vaid ühe neljandiku ulatuses, kuid needki ained tuleb järgi teha.

Tasuta õpe ei laiene võorkeelsetele õppekavadele – need jäävad uues kõrgharidussüsteemis valdavas enamuses tasuliseks. Tasuta ei saa ülikoolis käia ka need, kes õpivad osakoormusega ehk täidavad õppekava 50–75% ulatuses õppides 15–22,5 ainepunkti semestris.

Alla osakoormuse piiri õppijad eksmatrikuleeritakse, kuid neil on võimalik aineid läbida eksternõppes, valides sealjuures endale sobiva õppekoormuse, ja lõpetadagi ülikool eksternina.

Marko Vainu: LOODUSKAITSJAST TEADLANE

Gertrud Kasemaa

Tallinna Ülikooli ökoloogia doktorandi Marko Vainu (25) iseloomustamisel ei hoi a kolleegid kiidusõnu kokku. Kõlavad väljendid nagu “intellektuaalne”, “nutikas”, “tohutu töövõimega tegudeinimene”, “tulevikulootus”.

Marko arengulugu on muljet avaldav: gümnaasiumi kuldmedal, *cum laude* bakalaureuse- ja magistrikraad, mitmed teenetemärgid ja rahvusvaheliste olümpiaadide diplomid, juhikohad tudengiorganisatsioonides ning tõus ühe aastaga teaduskomisjoni liikmest esimeheks. Ta on mees, kes teeb peedist pesumasinala trumli: kui pole vajalikku teaduslikku mõõteriista võtta, siis ehitab selle ise. “Ilma Markota oleks ülikool vaesem,” sõnab üks kolleeg. Milles peitub pealtnäha tagasihoidliku ja napsõnalise noormehe edu valem? Küsime järgi.

Kas sulle meeldib Eestis elada?

Jah, ja ma näen ka tulevikus end kindlasti Eestis, tegelemas Eesti loodusele kasuliku raketusteadusega.

Vahepeal, näiteks doktoriõpingute jooksul, oleks ilmselt küll kasulik käia korra või paar välismaal tarkust omandamas. Kus või mida, ma täpselt veel ei tea. Arvan, et kui õige aeg on käes, küll siis asjad ise arenema hakkavad.

Võib-olla olen selles suhtes natuke ära helitatud. Seni on kõik õiged inimesed ja pakkumised ise mind üles leidnud, ilma et oleksin pidanud aktiivselt otsima.

Kas sama skeem toimib ka ülikooli ametikohtade puhul?

Suuresti küll. Näiteks siis, kui sain MooLi esimeheks. Sõitsin kahe aasta eest rongiga oma

Marko Vainu “1 minuti loengu” filmimisel. Foto: Kristjan Madalvee

esimesele Tartu maratonile. Sama rongiga sõitis maratonile üks MooLi (Matemaatika ja Loodusteaduste Instituudi üliõpilasnõukogu) liige, jutukas tüdruk, kes kutsus kandideerima MooLi esimehe valimistel. Magistritöö oli mul selleks hetkeks enam-vähem valmis, vaba aega oli. Nii polnud põhjust ära öelda ja saingi esimeheks.

Samal kevadel räägiti, et senatisse on vaja ühte doktoranti. Alguses olin vastu, aga muudkui käidi üle küsimas. Olin olnud aasta senatis, kui teaduskomisjonis oli mullu sügisel õppeaasta esimene istung. Senine esimees ei tahtnud jätkata. Üks komisjoni õppejõust liige pani ette, et esimees võiks olla doktorant.

Milles seisneb teaduskomisjoni esimehe töö?

Sisuliselt on tegu spiiikri tööga. Komisjoni esimees juhib koosolekuid, kontrollib ja allkirjastab protokolle, tagab, et koosolekumaterjalid on komisjoni liikmetele õigel ajal kättesaadavad jms.

Mis sind motiveerib?

Ma tahan teada, sest teadmised on põnevad. Senati liikmena olen kursis ülikoolis toimuvaga. Ma olen kogu aeg jälginud poliitikat, otsinud mind huvitavate teemade kohta lisalugemist.

Oled Tallinnas üles kasvanud. Kust on pärit sinu loodusearmastus?

Ma olen Elvas sündinud, mu ema on seal pärit ja vanaema elab seal. Olen kõik suved Elvas veetnud ja eks seal pärineb ka loodushuvi. Elvas on ka palju järvi.

Doktoritöös uurid, kuidas järvedes veehulk suureneb ja väheneb. On su tööol ka praktiline väärtus?

Ma usun küll. Näiteks, kui suudame tulevikus ennustada, kuidas võib mõne järve lähedusse planeeritav majandustegevus selle järve veehulka mõjutada, siis saab selle põhjal välja pakkuda kaitsekorralduslikke meetmeid. Kui majandustegevus järve ümber juba toimub, siis on ilmselt niikuinii näha, millist mõju see avaldab. Oluline on just enne tegevuse alustamist pilt ette saada, mis võib juhtuma hakata.

Oled ehitanud endale ise käepäraste, ehituspoest ostetud vahenditega teadusliku mõõteriista. Kuidas see juhtus?

Kõik algas sellest, et magistritööd tehes sain selgeks, et järvede põhjaveevahetuse osas on teadusmaailmas veel palju vastuseta küsimusi. Seega otsustasin doktoritöös mõnele neist vastuse leida. Paraku ei saanud sobivat mõõteseadet kusagilt osta, seega tuli see ehituspoest hangitud juppidest ise valmis meisterdada. Seadme konstruktsiooni ma küll ise välja ei mõelnud, sarnaseid mõõteriistu kasutatakse ka USA-s.

Kas kaitsesid kahe aasta pärast doktorikraadi?

Nii ruttu siiski mitte. Minu eesmärk pole saada Ökoloogia Instituudi kõige nooremaks doktoriks. Ma tahan, et mu doktoritöö oleks hea ja vajalik ning sel oleks praktiline väärtus. Vahepeal on mõtte teha ka muid asju, olen nüüd ju järjest ainult õppinud, tahaksin vahepeal ka midagi elulisemat teha.

Mis see võib olla?

Tahan teha selliseid asju, millest on maailmale kasu. Ka akadeemilises maailmas on mu eesmärk olla pigem looduskaitseja kui teadlane.

Näiteks osalen Kurtna maastikukaitseala kaitsekorralduskava koostamisel. See on põnev ja ühtlasi praktiline projekt, Kurtna maastikukaitseala kaitseks eluliselt vajalik. Seesuguseid rakenduslikke asju teen alati väga heal meelel, kuid paratamatult võtavad need ära osa doktoritöö jaoks mõeldud ajast.

Mingil hetkel tekib nii mõnelgi doktorandidil n-ö surnud punkt. On tunne, et kirjutad artikleid, mida keegi ei loe, ja mis sellest doktorikraadist üldse kasu on.

Olen seda kogenud küll. Niisugustest surnud punktidest saan üle kõige rohkem tänu sellele, et ma lihtsalt ei saa asju pooleli jätta. Kui ma midagi alustan, siis pean selle ka korralikult lõpuni viima. Nii ma siis mõtlen, et tuleb edasi teha, ja teen ka.

Miks ökoloogia?

Juba esimeses klassis tahtsin suurena saada zooloogiks või botaanikuks. Hingelt olen seni ajani rohkem bioloog, isegi botaanik. Geoökoloogiat läksin õppima praktilistest kaalutlustest lähtuvalt. Elasin Tallinnas ega tahtnud minna Tartusse. Kuna TTÜs on loodusteadused liiga tehnoloogiakesksed, jäi sõelale TLÜ. Bioloogia eriala langes valikust välja, kuna spetsialiseerus magistriõppes merele, ja jäigi alles geoökoloogia. Järvede teema tekkis sellest, et esimese kursuse talvel kutsuti mind Ökoloogia Instituudist Lätisse järve välitöödele. Sattusin järvede tööühma ja olengi sinna jäänud.

Niisiis oled pigem looduskaitseja kui teadlane. Sul on selle kohta isegi 2011. aasta noore looduskaitseja aumärk ette näidata. Mille eest sa selle said?

See oli päris huvitav lugu. Esimest korda anti see väikese rohelise tammelehega märk välja 2011. aastal. Kandidaate said esitada koolide õpetajad ja ülikoolide õppejõud. Üks õppejõud esitas minu. Ja siis ühel päeval helistas ta mulle ja teatas, et olin saanud märgi ja kas mul on aega sõita seda Viljandisse vastu võtma. Üleandmisel loeti ette põhjendus: loodusretkede organiseerimise eest.

Miks sa neid loodusmatku korraldad?

See oli kolmandal kursusel, kui sügis oli mõnusalt soe. Läksin loengute vahel Kadrioru parki ja mõtlesin, et tahaksin jagada oma lemmikkohti ka teistega. Mõned väljastpoolt Tallinna pärit tudengid liikusid ainult kooli, kodu ja kesklinna peo kohtade vahet. Ma ei tahtnud, et neile jääks Tallinnast ühekülgne mulje. Siin on ju nii palju põnevaid paiku.

Seetõttu korraldasingi bakalaureuse- ja magistriõppe ajal kursusekaaslastele väikeseid matku Tallinna vähetuntud, aga huvitavatesse kohtadesse, näiteks Kalamajja, Astangu koobaste juurde, Lasnamäe panga peale, Pirita jõe orgu.

Matku korraldan aeg-ajalt seni ajani, teen seda koos MooLi ja Eesti Geograafia Seltsi noorteklubiga.

Millega noorteklubi tegeleb?

Klubi tegeleb peamiselt ekskursioonide korraldamisega. Jaanuaris toimub alati ekskursioon ühte Eesti maakonda, tänavu käisime Järva maal. Mai lõpus käime ühel saarel. Aastas korraldame ka mitu rattamatku.

Kuidas hindad looduskaitse olukorda Eestis?

Üldiselt ei tohi väga viriseda, meil on veel loodust. Kohati on küll tunda maaomanike, kaevandajate ja tööstusnimeste survet. Samas tuleb maailma kontekstis olla rahul: meil on palju kaitsealasid ja inimesed saavad üldiselt aru, mis on loodushoid.

Sa oled auhindu võitnud ka loodusfotode eest. Kuidas sattusid fotograafiaga tegelema?

Sain oma 18. sünnipäevaks väikese Canoni digikaamera. Hakkasin pildistama loodust, et dokumenteerida, kus olen käinud. Muidu on nii, et mida rohkem käid, seda vähem lõpuks mäletad.

Olengi väikeste Canonite juurde jäänud, sest need on kerged ja mugavad – hea rattaga sõites kaela panna. Ja kuna väikeste aparatuuridega saab pildistada peamiselt lähivõtteid, siis

olen seda teinud. Auhinnaraha eest otsin stiivi, mida ma küll eriti ei kasuta, sest seda on keeruline rattaga kaasas vedada.

Millised on su lemmikkohad looduses?

Olen eelkõige metsainimene. Kui tahan minna kuhugi, kus mul on hea, siis otsin üles sambalased männikud, mille all on mustikapuhmad. Seal tunnen, et olen kohal. Kagu-Eestis ja ka Tallinna ümber on mõned sellised kohad, näiteks Nõmme mets. Mulle meeldib metsas seeni korjata, sest need peab üles otsima, eriti meeldivad mulle kukeseened. Marjakorjamine on palju igavam, lihtsalt lähed ühte kohta ja kogud oma mannergu täis – ei mingit intellektuaalset väljakutset.

Mida soovivad gümnaasiumilõpetajale, kes oma eriala alles otsib?

Minu meelest ei mängi konkreetne gümnaasium nii olulist rolli, kui arvatakse. Kui inimese tahab õppida, siis pole oluline, kust ta tuleb. Heade õpetajatega on muidugi lihtsam, aga põhimõtteliselt on võimalik targaks saada igas koolis.

“Armastav perekond”. Marko Vainu

“Legend teaduskomisjonis”

TLÜ doktoriõppe koordinaator Kadri Sirg: Marko on töökas ja tulemustele orienteeritud inimene, kellel on kõrge tööetika ja kes suhtub kolleegidesse austavalt. Kui isiklikule kogemusele lisada kolleegidelt kuuldu, siis tema teaduskomisjonis tehtavat tööd iseloomustav põhjalikkus ja efektiivsus on juba legendiks saanud. Hindan kõrgelt Marko sisemist motivatsiooni ja võimekust olla aktiivne mitmes eluvaldkonnas korraga: teaduskomisjon, senat, üliõpilaskond ja doktoriõpingud.

Kuulun ise nende hulka, kellele meeldib üksi metsas käia ja kes on juba paarkümmend aastat nautinud teadmisi põlvest põlve edasi antavate kukesteente kasvukohtade kohta. Seetõttu mõistan ehk mõnda Markole elus tähtsat ilma sõnadetagi.

“Liigseid sõnu ei armasta”

Ökoloogia Instituudi vanemteadur Tiiu Koff: Esimesest kursusest alates on Marko meelde jäänud oma sihikindluse, töökuse ja konkreetsusega. Liigseid sõnu ei armasta, aga silma detailide märkamiseks jätkub. Eriti on see märgatav tema fotode puhul, kus ka tavalise veetilga või rohukõrre jaoks on leitud huvitav ja ainulaadne rakurss. Doktorandina elab ta praegu üle ilmselt kõigile tuttavat esimeste aastate kriisi, kus teooria ei lange kokku reaalsete tulemustega. Usun, et oma sihikindlusega jõuab ta uute teooriate ja avastusteni ega lepi allaandmisega.

“Hatifnaitiseeme”, fotovõistluse “Märka mind” võidufoto. Marko Vainu

CV Marko Vainu

TLÜ doktorant ja keskkonnauuringute osakonna assistent
TLÜ teaduskomisjoni esimees
Eesti Geograafia Seltsi liige
TLÜ Senati liige, üliõpilaste esindaja
TLÜ Matemaatika ja Loodusteaduste Instituudi nõukogu liige, üliõpilaste esindaja
TLÜ Matemaatika ja Loodusteaduste Instituudi üliõpilasnõukogu esimees
Kuni 2011 Eesti Geograafia Seltsi noorteklubi esimees

2006 Vanalinna Hariduskolleeium, kuldmedal
2005–2006 hõbemedalid ja diplomid rahvusvahelistelt olümpiaadidelt
2006–2011 Tallinna Ülikool, geöökoloogia bakalaureus ja magister, *cum laude*
2009 Üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi II preemia bakalaureuseõppes, maateaduste alase tudengitööde konkursi parim ainetöö, Tallinna Ülikooli parim geo- ja bioteaduste bakalaureusetöö
2011 TLÜ Üliõpilaskonna III järgu teetemärk; noore looduskaitse auhind; I ja III preemia täiskasvanute arvestuses fotokonkursil “Märka mind”, Eesti Teaduste Akadeemia üliõpilaste teadusauhind magistritöö eest, Tallinna Ülikooli parim geo- ja bioteaduste magistritöö

KÕRGHARITUD JA TÖÖTU?

Triinu Püvi

Foto: Internet

Juba paar aastat on kogu Euroopas, sealjuures ka Eestis, tööpuudus noorte seas teiste rahvastikugruppidega võrrelduna ligi kaks korda kõrgem olnud. Teema puudutab laiemalt kogu ühiskonda, kuna tulevikus peavad just noored tööga üleval kogu riiki. 2012. aastal oli Eestis töötus 15–24-aastaste noorte seas ligi 21 protsenti, samas oli üldine tööpuudus Eestis vaid 10 protsendi ringis. Need näitajad olid veel negatiivsemad kriisiaastatel, kui noorte tööpuudus ulatus kuni 33 protsendini. Olgugi et probleemi teravik on suunatud põhi- ja keskhariidusega noortele, ei jää ka kõrgharitud noored sellest puutumata. Kõrgharitud ja töötud: kas see ongi siis iga teise praegu veel kõrgkoolis õppiva noore saatus? Sellest kõigest räägime lähemalt Tallinna Ülikooli Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituudi vanemteaduri Marge Undiga.

Milline on praegu noori kõrgharitud töötuid puudutav statistika Eestis ja laiemalt Euroopas?

Noorte tööturuvõimalused ahenesid kriisi ajal märgatavalt, elasime läbi ühe kõige kiirema töötuse kasvu Euroopas. Samas langes töötuse määr Eestis 2010. aasta 33%-lt 2011. aastaks 22%-ni, mis on Euroopa kiireim langustrend. Pärast seda on olukord paranenud, 2012. aastal oli see Euroopa Liidu keskmise lähedal. Samas on selgelt näha kõrghariduse kaitsekilp: ka töötuse tipphetkel oli kõrgharidusega noorte töötus keskmisest tunduvalt madalam (olles 19%, põhiharidusega ja vähemaga ulatus see 47%-ni).

Samas on teiste riikide kogemus näidanud, et majanduslanguse ajal jätkab rohkem noori oma õpinguid, st haridussüsteem sööb osa töötust. Analüüsisime Kristina Lindemanniga, kas see

oli ka Eestis nii. Meie üllatuseks ei jätanud masu ajal sugugi rohkem noori kooliteed kui tavaliselt. Oluline erand oli ehk vaid see, et bakalaureusekraadi omandanud läksid suurema tõenäosusega edasi õppima. Kuid laiemat pilti vaadates selgub, et õppekohtade arv kutse- ja kõrghariduses ei vähenenud, kuigi iga aastaga tuli peale järjest väiksem põlvkond noori. Järelikult toitus haridussüsteem mitte niivõrd värsketest koolilõpetajatest, vaid hoopis tagasipöördujatest.

Kas ka statistika toetab mõtet, et mida kõrgem on kraad, seda lihtsam on leida tööd?

Meie ühiskonna õhkpadjad on nii õhukesed, et kindlat kaitset pole kellelgi. Kuid on tõenäoline, et magistrikraadiga inimestel läheb tööturul kõige paremini. Neil on kõige tõenäolisemalt töökoht ametihierarhia tipus ja kõige väiksem tõenäosus olla töötu. Samas, alati on erandeid, nagu on ilmekalt näidanud Eesti Päevalehe hiljutised lood noortest.

Palju on räägitud, et tehniliste alade lõpetajatel on oluliselt lihtsam tööturule siseneda kui humanitaar- ja sotsiaalteaduste lõpetajatel? Vastab see tõele?

Töötukassa andmed seda ei kinnita. Eksitav on pilt, kui tuuakse välja ainult see, kui palju mingi erialaga noori on Töötukassas arvel, kuna see ei arvesta proportsioone, kui palju nendelt erialadelt lõpetajaid oli. Töötukassa 2011. aasta andmeid analüüsid torkas silma pigem vastupidine suund: ükski õppevaldkond polnud selgelt suurema töötuse riskiga. Ainult veidi rohkem oli töötuid tehnika-, tootmise ja ehituserialadel ning sotsiaalteaduste, ärinduse- ja õiguse erialade lõpetanute hulgas. Selgelt eristus vaid üks valdkond: noori kõrgharitud töötuid oli kõige vähem tervise valdkonnas.

Mida saaksid poliitika kujundajad probleemi leevendamiseks ära teha?

Kuna töötajate vallandamiskulud on madalad, siis majanduse jahtudes eelistavad tööandjad oma riske maandada eelkõige töötajate arvu

vähendamiseks. Harvem kasutatakse tööaja või palga paindlikkust ja tööülesannete ülevaatamist. Seetõttu tõuseb Eestis majanduse jahtudes tööpuudus märksa enam kui Skandiinaavias või Kesk-Euroopas, st suureneb järsult surve sotsiaalsüsteemile. Siinkohal tuleb rõhutada, et eriti kiiresti tõuseb majanduse jahtudes noorte tööpuudus.

Kuidas saaksid Eesti ülikoolid tulevikus probleemi leevendada?

Ülimalt oluline on, et kõrgkoolide tegevust reguleerivad reeglid toetaksid eelkõige kvaliteeti, mitte kvantiteeti. Kõrgharidusreform, mis toetab ainult täiskoormusega õpet, on liialt vanaaegne. Praegu on iga kolmas tudeng Eestis üle 25. eluaasta, mis tähendab, et nad ei ole tulnud kõrgkooli otse keskkoolist ja suure tõenäosusega on neil töö- ja/või pereelu. Kõrgkooli survestatatakse nominaalajaga lõpetajate osakaalu tõstma ja tasuta kõrgharidus on neile, kes suudavad koguda 30 ainepunkti semestris. Kuidas see tegelikkuses toimib? Pelgan, et osaliselt tulevad tulemused kvaliteedi arvelt, kasvab oluliselt nende arv, kelle hinded on D ja E. Praegu üleehitatav süsteem toetab seda, et õpitakse paberi pärast.

Mida oleks Tallinna Ülikoolis õppivatel tudengitel endil võimalik kooli ajal õpingute kõrvalt ära teha, et pärast lõpetamist edukalt tööturule siseneda?

Kindlasti tasuks huvipakkuvatesse ettevõtetesse või asutustesse minna praktikale. Intervjuusid tehes torkas silma, et tudengid ei taba ära, kui võrd oluline on tutvuda asutuse sisekliimaga ja kui olulise eelise see annab töövestlusel.

Praktika puhul kurdeti sageli mõttetute ja vähearendavate tööülesannete üle. Samas, ettevõtja seda tihti nii ei näe: nende jaoks aitab ka kohvi keetmine noore inimese isikuomadustest ülevaadet saada. Nii mitmedki tööandjad eeldavad, et uus töötaja peab sobima mitte ainult teadmiste poolest, vaid ka isiksusena.

Paljud algab erialavalikust. Minu arvates teeb elus õnnelikuks pigem enese huvide järgi joondumine, kui kõige tulusama eriala valimine. Praegune tulusvalik ei pruugi seda olla edaspidi. Kindlasti peab olema ka varuplaan. Ka mina ei tööta algselt õpitud valdkonnas, aga kuna nautisin iga õpinguaastat Kunstiakadeemias, siis ei kahetse oma valikuid. Tuleb lihtsalt uskuda ja usaldada, et omandatud oskused ja teadmised võivad hiljem ka mingi hoopis uue nurga alt vajalikuks osutuda. On ütlemine: probleemid – sealhulgas tööotsingud – on tööriietes võimalused.

Märkus: Intervjuus viidatud analüüsid on valminud programmi PRIMUS projekti “Tööturu väljakutsed kõrgharidusele” käigus.

Vt <http://primus.tlu.ee/tehtud-tood>

Millist nõu annab ülikool üliõpilastele ja vilistlastele?

Kommenteerib karjäärinõustaja
Mikk Kasesalk:

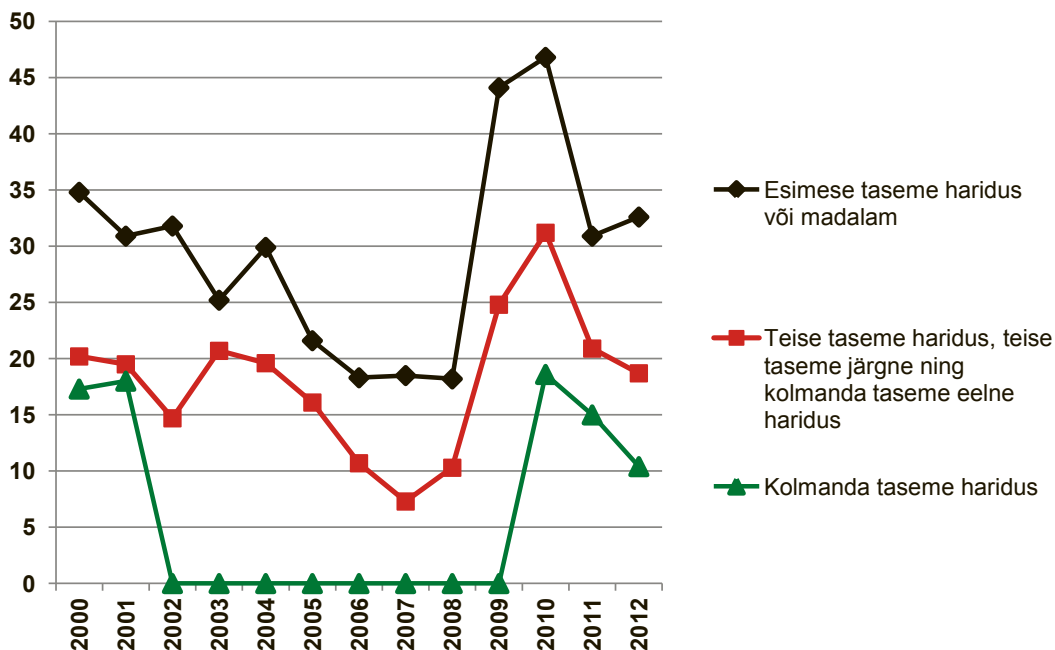
Tallinna Ülikooli karjäärinõustajad tegelevad paljude teemadega. Meie kompetentsi kuulub kõik alates eriala valikust kuni tööle kandideerimiseni. Lisaks aitame koostada karjääri- ja tulevikuplaane. Karjäärinõustajaga tasub vestlema tulla siis, kui pole päris selge, mida omandatava haridusega hiljem tööturul peale hakata ja mida võiks lisaks õpingutele juba õppimise ajal teha, et hiljem konkurentsivõimeline olla. Siin pole universaalseid vastuseid, sest väga palju on tudengi huvidest, kogemustest ja oskustest, kuid nendele teemadele tähelepanu pöörates on kasu hiljem suur.

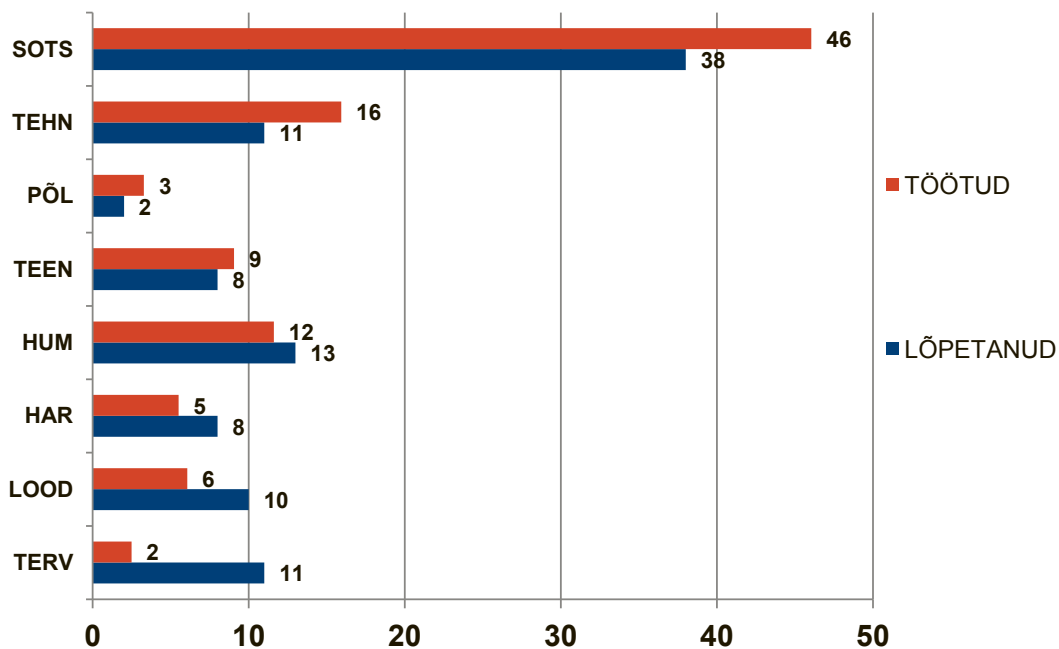
Tööle kandideerides võiks iga inimene küsida endalt **kolm väga olulist küsimust**, mis sageli määravad ära selle, kas tööandja on inimese teenetest huvitatud või mitte.

1. Mida ma õigupoolest oskan ja milles ma hea olen?
2. Mida on mul (kui värskest ülikooli lõpetaval inimesel) praegu tööandjale pakkuda?
3. Mida ma ootan tööandjalt ja töölt, mida tahan teha?

Töötuse määr erinevate haridustasemetega kaupa, 15-24-aastased

Kõrgharidusega töötute ja lõpetanute osakaalud õppevaldkonniti

Allikad: Töötukassa 31.12.2012, HTM

Töötud = 16 – 30 aastaste kõrgharidusega töötute % õppevaldkonniti

Lõpetanud = õppevaldkonna lõpetanute keskmine osakaal 2003-2011 kõigist lõpetanutest

LASTETUBA – PISIKESED KODANIKUD SUURES KOOLIS

Allan Pilviste

Tallinna Ülikooli kõige värviküllasemad ja naeru täis ruumid asuvad Silva maja esimesel korrusel, Üliõpilaskonna lastetoas, mis tugeb juba kuuendat aastat.

Omakeskis teevad lastetoa juhataja Tiiu Silver ja vabatahtlikud nalja, et on praeguseks saanud kooliküpsiks. Lastetuba on aastatega palju muutunud - nii ruumid, mööbel, vabatahtlike süsteem kui ka lastele suunatud tegevused on pidevas arengus. Praegu võib spetsiaalselt lastetoaks kujundatud ruumidesse astudes märgata rõõmsate seinamaalingutega avarat mänguruumi, mille juures on köök ja eraldi magamistuba, vannituba ning tualett.

Nõudlus sundis avama

Lastetoa projekt käivitus juba üheksa aasta eest, kui ülikoolis tehtud küsitlusest selgus suur nõudlus sellise teenuse järele. Paradoksaalsel kombel võttis just samal ajal Üliõpilaskonnaga ühendust MTÜ ProjectsAreUs, kus tegutsesid Tallinna Ülikooli üliõpilased, kes on ka ise lapsevanemad. Nemad olid samuti omakeskis mõelnud, et ülikooli juurde kulub ära lastetuba. Koos kirjutati projekt ja saadi rahastus, kuid lastetoa avamine võttis aega terve aasta, kuna tekkis probleeme ruumi vabanemisega.

Tallinna Ülikool oli esimene ülikool, kus avati lastetuba, ja siiani on see ainulaadne. Näiteks

Tallinna Tehnikaülikooli lastetuba on tasuline ja teenust pakutakse sisseostetud firma kaudu. Tartu Ülikoolis on lastehoiu võimalus alles väljatöötamisel.

Lastetuba praegu

Üliõpilaskond soovib lastetoa teenusega toetada väikelastega tudengiperekondi ja õppejõude pere- ja koolielu ühildamisel, pakkudes abi lastehoidmisel auditoorse õppetöö ajal. Praeguseks on lastetoa ainsaks alaliseks töötajaks juhataja, kellel on lastehoiu litsents. Ülejäänud tööjõu moodustab vabatahtlike meeskond, mis koosneb eri erialade tudengitest. Lastetoa tegevus põhineb vabatahtlikkusel ning ka suurem osa mänguasju ja õppevahendeid on saadud annetuseks. Kuigi lastetuba on tudengitest vanematele tasuta, on oodatud kõik toetused ja annetused, mis aitavad laste tarbeks soetada nii harivaid mängu kui ka õppevahendeid.

Tulevikuplaanidest rääkides sõnab Tiiu Silver, et hetkel tegutsevad nad koostöös ülikooliga selle nimel, et lastetuba oleks osa ülikooli praktikabaasist, kus vabatahtlik tegevus kajastuks õppekavas vabaainena praktika näol. Tingimused selleks on loodud. Loodame, et see soov saab varsti teoks. Samuti võimaldaks selline lahendus paremini leida vabatahtlikke ja anda neile lastega tegelemise kogemus: olgu selleks siis parem tööalane ettevalmistus või ka kogemus potentsiaalsetele noortele emadele ja isadele.

Lastetoa juhataja sõnul on suurim probleem, et alalisi töötajaid ei ole ja vabatahtlikelt ei saa eeldada, et nad viibiksid kohal terve päeva. Teisalt on hakanud vanemad, kelle lapsel puudub lasteaiakoht, tooma lapsi lastetuppa ka ajaks, kui nad loengute asemel viibivad tegelikult tööl. Üliõpilaskonna lastetoa teenus on siiski suunatud tudengitele, kelle õppetööga tegelemist püütakse seeläbi soodustada.

Suured rõõmud ja mured

Juhataja Tiiu Silveri sõnul on nad püüdnud küll

igakülgsest lapsevanematele vastu tulla, kuid siiski on probleemiks see, et paljud tulevad ilma ette registreerimata. Kahjuks saadavad vabatahtlikud enamiku tagasi, sest lisakoormusega ei ole lihtsalt arvestatud. Laste arvust sõltub ka vabatahtlike lastehoidjate hulk, peale selle kipub sellistel puhkudel ruumi puudu jääma.

Suur mure on vabatahtlike volavus. Ühest küljest on arusaadav, et ülikooliaeg pakub väga palju võimalusi, kas või välisõpingute näol, ja õpingute lõpupoole hakkavad tudengid aktiivselt tööd otsima, mis ei võimalda neil enam lastetoeas juures vabatahtlikuna tegutseda. Teisalt on aga lastetoa ja seal käivate laste seisukohast väga oluline, et tekiks senisest parem järjepidevus vabatahtlike panustajate näol. Kuid huvilised on igal ajal oodatud lastetoa meeskonnaga liituma.

Miks panustada just lastetoa tegemistesse? Juhataja Tiiu Silver võtab teema tabavalt kokku: "Rõõmu teeb, et oleme üks meeskond. Tunne end koos hästi ja saame üksteist usaldada. Väiksed kodanikud toovad vabatahtlike silmisse erilise sära, nende keskis lihtsalt ei saa jääda tõsiseks. Lastega tegelemine on vastutustähtne töö, kuid samal ajal ka väga mänguline ja tähendab ennekõike siirast suhet suure ja väikse inimese vahel. Sellist erilist rõõmu soovime kõigile!"

Fotod: Michael Unt

Narva mnt 29 majad enne keeltemaja ehitamist (lammutatud, praegu Astra). Öpperuumid, töökojad, skulptuuriklass, ühiselamu, õppejõudude korterid.

Põnevaid fakte Tallinna Ülikoolist

1552 Oleviste kiriku juurde asutati raamatukogu, mis sai aluseks Tallinna esimesele avalikule raamatukogule. Sinna kogutud ja annetatud rariteetidid on osaliselt senini säilinud tema järeltulija, Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu varamutes.

1919 Asutati Tallinna Õpetajate Seminar, kus hakati õpetama õpetajaid. Seminarist alguse saanud õpetajakoolituse traditsioone kannab edasi TLÜ Kasvatusteaduste Instituut ja ülikooli teised õpetajakoolitust läbi viivad üksused.

- Tallinna Ülikool moodustati 18. märtsil 2005 Eesti Vabariigi Riigikogu otsusega mitme Tallinnas asuva ülikooli ja akadeemilise asutuse ühinemise tulemusena.
- 30. novembril 2011 nõustus Tallinna linnavalitsus ettepanekuga nimetada F. R. Kreutzwaldi trammipeatus ümber Tallinna Ülikooli peatuseks.
- Ülikooli koosseisu kuulub 19 instituuti ja 6 kolledžit, kus tegeletakse õppe- ja teadustööga kuues valdkonnas:

- » Haridusteadused
- » Humanitaarteadused
- » Kunstid

- » Loodusteadused
- » Sotsiaalteadused
- » Terviseteadused

- Tallinna Ülikooli bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes õpib üle 10 500 üliõpilase, 500 välistudengit enam kui 50 riigist ning 15 000 inimest osaleb aastas täienduskoolitustel ja avatud tasemeõppes. Ülikoolis töötab 1100 inimest, nende hulgas on 580 teadlast ja õppejõudu. Tallinna Ülikoolis on välismaalastest korraliste akadeemiliste töötajate osakaal Eestis kõige suurem (8,5%).

Tallinna Ülikooli eestvedamisel toimuv rahvusvahelises suvekoolis osaleb 300 inimest 40 riigist.

Ülikoolilinnaku hooned

Tallinna Ülikool asub Tallinna kesklinnas, Kadrioru pargi ja Tallinna lahe vahetus läheduses. Kitsale maaribale Narva maantee äärde mahub ära suurem osa kooli õppe-, teadus- ja loometegevusest.

Ülikooli hoonetele antud ladinakeelsed nimed sümboliseerivad ülikoolile olulisi jäävaid väärtusi.

MARE (ld k meri) – avatus

NOVA (ld k uus) – uuenemine ja areng

ASTRA (ld k täht) – eesmärkide poole püüdemine ja nende saavutamine

SILVA (ld k mets) – teadus ja teadlased, kes on nagu ühiskonna mastipuud

URSA (ld k karu) – kindlameelsus ja oma ideede kaitsmine

TERRA (ld k maa) – akadeemilised traditsioonid ja nõudlikkus iseenda vastu – õppides ja oma vagu kündes avastab inimene uusi teadmisi nagu talupojatarkust

TERRA on Tallinna Ülikooli kõige vanem hoone, ehitatud 1939. aastal Tallinna Inglise Kolledžiks, muinsuskaitse all, hästi säilinud 1930ndate lõpule iseloomuliku arhitektuuriga

hoone, arhitektid Alar Kotli ja Erika Nõva. Majal on pikk ja mälestusterohke ajalugu – eriti kõigi nende inimeste jaoks, kes on seal aastakümnete jooksul õppinud ja õpetanud ning aulas lõputunnistuse kätte saanud. Aulas on toimunud ka kõik Tallinna Ülikooli rektorite promoveerimised.

NOVA hoone ülikooli sisehoovis on Euroopa moodsaim filmi- ja meediakool, milles on kõik vajalik nii loenguteks kui ka praktilisteks töödeks: individuaal- ja grupitööruumid, auditooriumid ja seminariruumid, filmipaviljon, telestuudio, grimmi- ja kostüümitoad, helistuudiod, 105-kohane Tallinna Ülikooli kinosaal, filmitehnika hoiuruumid, arvutiklass ning raamatu- ja filmilaenutuse tuba. Nova majas asub ka Eesti Digikeskus, kus tegeletakse filmide järeltootmisega. Hoone valmis 2012. aastal ning selle projekteerisid Karli Luik, Maarja Kask ja Ralf Lööke.

MARE hoone on avar ja valgusküllane, see on ehitatud nii, et enamikku ruumidest paistab päikesevalgus. Õppe- ja teadustöö tegemise

TALLINNA ÜLIKOOLI

- SISSEPÄÄS
- LIFTID
- KOHVIK
- INFO
- GARDEROOB
- RAAMATUKOGU
- JALGRATTAPARKLA
- HOONEID ÜHENDAVALD GALERIID

EESTI PEDAGOOGIKA ARHIIVMUSEUM
AJALOO INSTITUUT
(VANALINN) 2 KM

KARU ÜLIÕPILASELAMU
500 M

- 1 ÕPPEOSAKOND, DOKUMENDID II K
- 2 JURI LOTMANI JA ZARA MINTSI ARHIIVRAAMATUKOGU III K
- 3 TALLINNA SAAL II K
- 4 SENATI SAAL VI K
- 5 IT OSAKOND; E-POSTI KONTO TEGEMINE III K
- 6 ÜLIÕPILASKOND
- 7 KARJÄÄRI- JA NÕUSTAMISKESKUS I K
- 8 LASTETUBA I K
- 9 TAEVALABOR
- 10 AUDITORIUM MAXIMUM O K
- 11 SPORDISAALID I-II K

URSA
KUNSTIOSAKOND

NOVA
BFM

NOVA

SISEÕU

AULA
III K

SPORDIKLUB

TERRA

HARIDUS-
INNOVATSIOONIKESKUS
IV K

KANG
LÄBI

AVATUD
ÜLIKOOL
III K

TLÜ HAAPSALU
KOLLEDŽ 100 KM

TLÜ RAKVERE
KOLLEDŽ
100 KM

NARVA MNT

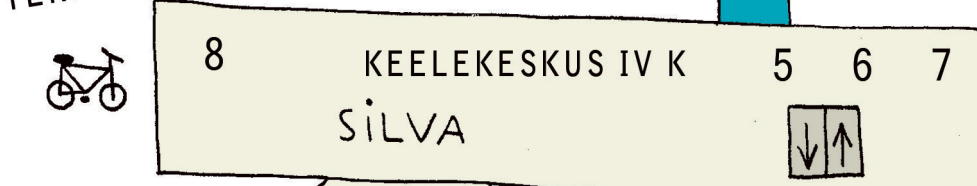
AKADEEMILINE
RAAMATUKOGU
(KESKLINN)

LINNAK

KINOSAAL

ÕIGUSAKADEEMIA
HELSINGI FILIAAL
80 KM

UUS-SADAMA

ÕPIKESKUS,
 RAAMATUTE TAGASTUS

TALLINNA ÜLIKOOLI KONTAKTID: tlu@tlu.ee
www.tlu.ee
 tel. 640 9101

võimalused on seal Eesti noorte arhitektide nägemusel omavahel unikaalsel viisil ühendatud. Hoone alumistel korrustel paiknevad õppetöö tegemiseks kavandatud auditooriumid, mis on varustatud moodsa tehnikaga ja võimaldavad kanda loenguid üle interneti. Kolmandast korrusest kõrgemal paiknevad teadlaste tööruumid ning sealne töökeskkond on rahulikum. Hoone valmis 2006. aastal, selle arhitektid on Mattias Agabus, Eero Endjärv, Raul Järg, Priit Pent ja Illimar Truverk.

SILVA, mis valmis aastal 1983, arhitekt Ester Liiberg, on iseloomulik näide nõukogude aja arhitektuurist. Silva oli üks esimesi maju, mis ruumipuuduse tõttu ülikoolile juurde ehitati. Uut maja oodati nii väga, et kui ehitustööd algasid, viis rühm eesti keele tudengeid koos õppejõud Maia Väkramiga ehitusplatsile esimesse lahti kaevatud vundamendiauku kannikesekimpe. Sestpeale on ülikool aina kasvanud – nii inimeste kui ka majade poolest.

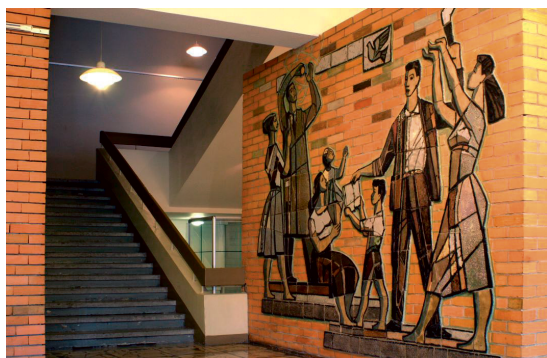
URSA maja, mis peidab end ülikooli sisehoovis, lugusid teab ülikoolirahvas vaid pealiskaudselt, kuna hoone ehitati nõukogude perioodil ja seal tegutses aastaid sõjalise kateeder. Hiljem, kui riigikord muutus, toodi korrastustööde käigus majast välja ehtne elusuuruses tank. Sellest kujunes pikaks ajaks ülikooli sisehoovis tudengite kunstiojekt. Kunst astus ka Ursa maja uksest sisse – hetkel tegutseb selles majas kunstiosakond.

ASTRA sümboliks on laborid: psühholoogia-laborid, arvutilaborid, spektromeetria, kromatograafia, rakubioloogia ja biokeemia laborid jne; tulevikus on teadlastel plaanis katsetada katusel ka mullalaborite tööd. Astras asub raamatukogu ning Õigusakadeemia alustab majas sügisel. Hoone toetab unikaalsete teadusteademadega tegelevate instituutide arenguvajadusi ning loob teadlastevahelist sünergiat võimaldava keskkonna. Hoone valmis aastal 2012, arhitekt Ignar Fjuk.

KARU Kampuse lähedal Karu tänaval paikneb üks kahest Tallinna Ülikooli üliõpilaselamust, selle juurde kuulub ka hostel. Üksikute satelliitidena paiknevad Tallinna eri paikades veel Kunstide Instituut ja Ajaloo Instituut (vanalinnas), Akadeemiline Raamatukogu (kesklinnas), Pedagoogiline Seminar, Terviseteaduste ja Spordi Instituut ja üliõpilaselamu (Kristiines) ning regionaalsed kolledžid Haapsalus ja Rakveres.

Akadeemiline raamatukogu

Akadeemilise raamatukogu vanimat kirjandust säilitatakse Baltika ja haruldaste raamatute kogus. Sealsetest raamatutest rariteetsemad pärinevad 1552. aastal Oleviste kiriku juurde asutatud Tallinna esimesest avalikust raamatukogust. Need arvukalt omanikumärke ja pühendusi sisaldavad köited peegeldavad kõnekalt omaaegsete haritud linnaelanike maailmapilti.

Ajaloo Instituut ja EPAM

Tallinna Ülikooli hoole all on Eesti kõige suurem ja esinduslikum arheoloogiakogu. See sisaldab säilikuid Eesti ala varase asustuslookohta juba ajast 10 000 aastat eKr. Instituudiga samas majas asub Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseum.

Rakvere kolledž asub Rakvere vanimas koolihoones, kus on õpitud ja õpetatud juba alates 1805. aastast. Selle maja kuulsate vilistlaste nimekiri algab F. R. Kreutzwaldi ja F. R. Faehlmanniga.

Haapsalu kolledž alustas tegevust 1998. aastal. Kolledži rajamine Haapsallu on tähelepanuväärne sündmus mitmes mõttes. Möödunud sajandi algupoolel tegutses Haapsalu külje all, Uuemõisas, Läänemaa Õpetajate Seminar. Mõned aastad hiljem, viiekümnendatel, avati Haapsalu Pedagoogiline Kool. Seega käivitus Haapsalu kolledži rajamisega õpetajakoolitus Läänemaal kolmandat korda.

MILLEST RÄÄGIVAD TUDENGITE LÕPUTÖÖD

Triin Kibur

Mida lähemale jõuab õpingute lõpuaeg, seda enam kohtab ülikoolis murelikke tudengeid, kel südamel lõputöö. Millest kirjutada? Kes võiks olla juhendaja? Milline on see kõige õigem variant, mis välja valida mitmete hulgast?

Teadmussiirde keskuse juhi Tiina Tambaumi sõnul on lõputöö teema valimise juures kõige olulisem üliõpilase huvi asja vastu – juhendaja etteantud teemaga leppimine võib lõppeda suure ajaraiskamisega. Loomulikult võib isik-

liku suuna leidmine olla bakalaureuseõpet alustava tudengi jaoks keeruline ja õpingute käigus ka muutuda. Nominaalajaga lõpetamine eeldab, et hiljemalt bakalaureuseõppe teise aasta lõpuks on üliõpilane oma valikus selgusele jõudnud. Teiseks tuleb leida juhendaja, kes oleks soovitatavalt oma ala parim, sest lõputöö kirjutamise kogemusest võiks võtta maksimumi ja mitte keskpärase tulemusega rahulduda.

Ole proaktiivne

Kust aga leida seda, mis ärataks huvi? Kaugemalt alustades võib juurelda selle üle, mille alusel on tehtud otsus konkreetset eriala õppida ja mis on olnud selle eesmärk? See aga eeldab väga läbimõeldud valikut ja üsna sageli teadvustatakse oma erialaseid võimalusi alles õpingute käigus. Igal juhul soovitab Tambaum tudengitel ise aktiivne olla ja vastutus võtta. Ringi tuleb käia avatud meelega ja märgata küsimusi, millest saaks formuleerida probleemi, mida seejärel lahendada hakata.

Kuid huvipakkuvat võib olla raske märgata. Üks võimalus on uurida midagi oma eriala ja valdkonna töandjate baasil. Kui konkreetsem huvi või idee juba olemas, võib otsingute lihtsustamiseks pöörduda teadmussiirde keskusesse. Vahel pöörduvad ettevõtjad ka ise ülikooli poole, et leida tudengeid, kes neile huvipakkuvatele probleemidele või arendustele lahendusi aitaksid leida. Ühe huvitava ajaloolise näitena võiks tuua Apple'i, kes korraldas 1988. aastal Illinoisi üliõpilaste seas ideekonkursi, milline näeb välja kompuuter aastal 2000. Üliõpilased kirjeldasid iPadi.

Väärtuslik kogemus

Mõnes arendusprojektis osalemine võib samuti anda väärtusliku kogemuse. See avaldab silmaringi ning pakub uusi mõtteid, kuidas lõputööd, praktikat ja õppetööd paremini seostada. Kuid rakendusliku lõputööga võivad kaasneda ka riskid, kuna reaaleulist projekti tehes ei ole selle tulemused enamasti ette teada ning võib juhtuda, et ei tulegi midagi välja. Samas võib see asjaolu olla ka just põnev võimalus end eri-

alaselt arendada ja õppida probleeme loovalt lahendama.

Ühe näitena võiks tuua mulluse Tallinna Ülikooli rakenduslike teadus- ja arendustööde konkursi võitnud eripedagoogika bakalaureuseõppe tudengi Tiina Tamme lõputöö "Viipekeel kui suhtlemisvõimalus mobiilsideoperaatori poolt loodud teenuspaketi abil". Uurimistöö keskendus kuulmispuudega inimeste suhtlemisvõimaluste suurendamisele tänapäevaste tehnoloogiliste võimaluste ja mobiilsideoperaatori loodud spetsiaalse teenuspaketi abil ning viipekeelse kogukonna aktiivsele kaasamisele ühiskonda. Töö eesmärk oli välja selgitada kurdi inimese vajadused ja ootused seoses olemasoleva teenuspaketi kasutamisega ning teadmised, eelistused ja valmisolek erinevate mobiilsidetehnoloogiate, sealhulgas videokõnede kasutamiseks.

Tuleviku kaalukauss

Bakalaureuse lõputöö teema olulisus sõltub konkreetsest valdkonnast. Suurem osa töandjaid ei pruugi ülikooli lõpetanute lõputunnistusi vaadatagi, kuid see dokument võib omandada ka olulise kaalu. Samas võib lõputöö osutada oluliseks näitajaks eristamiseks sama eriala lõpetanud tudengeid, mis muutub kahtlemata oluliseks edasiste õpingute planeerimisel. Bakalaureusetöö üks eesmärk on võimaldada tudengitele teadusmaastikku kergelt kombata. Olles põgusaks sissejuhatuseks teadusesse, kuid siiski veel üsna mänguline, kuna tehtud vigu loetakse õppimisprotsessi loomulikuks osaks ning alati saab ka uuesti ja paremini.

Väga oluline on pöörata tähelepanu lõputöö kirjutamisprotsessile, kuna sellega kaasneda võiva vaeva läbitegemine annab eduelamuse. Selle äratundmist on vaja tudengitele õpetada. Kuidas muidu peaks bakalaureuse- või magistriõppe üliõpilastel tekkima motivatsioon pürgida edasi doktorantuuri? Kust siis mujalt kasvaks välja järgmine põlvkond teadlasi ja akadeemikuid?

SOVELDANUD HR

Janne Jakobson

Foto: Villu Vares

See, et Tallinna Ülikooli rahvatantsurühm Soveldaja peab tänavu juba 27. sünnipäeva, pole ilmselt uudis. Palju vähem teatakse, et Soveldajaid on juhtinud viimastel aastatel tantsujuht Helen Reimand.

Soveldaja on edukalt osalenud Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi korraldatud üle aasta peetaval uute tantsude konkursil. Võib öelda, et Soveldaja on saavutanud oma endise populaarsuse: juba kuuendat aastat tantsitakse taas kahes, nooremas ja põhirühmas.

Üle Eesti tuntust kogunud tantsude autoriks ongi Helen, seega võiks ta nüüd tantsude alla kirjutada "Soveldanud HR" – täpselt samuti nagu rahvatantsupedagoog Anna Raudkats tavatses oma tantsude alla kirjutada "Soveldanud AR". Just sealt pärineb tantsurühma nimi, mis tähendab tantsude loomist ja seadmist.

Kutsuti pardale

Heleni ja Soveldaja teed ristusid 2006. aasta kevadel, kui ta oli Tallinna Ülikoolis jõudnud koreograafia bakalaureuseõpingutega kolmandale kursusele. Eesti tantsu õppejõuks oli Angela Arraste, kes oli palju aastaid Soveldajat juhendanud. "Tema mulle sellel ajal seda kohta pakkuski. Ma olin väga liigutatud, kuid veel rohkem tundsin hirmu suure vastutuse ees, sest seniajani olin õpetanud ainult lapsi ja teismelisi ning kollektiivi juhtimise kogemused puudusid." Tagantjärele Helen otsust ei kahetse: "Soveldaja mängib minu elus väga olulist ja tähtsat rolli ning siinsed tantsijad on mind väga palju vorminud õpetajaks ja koreograafiks saamise teel."

Olulise osa Soveldaja repertuaarist moodustavadki Helen Reimandi autoritantsud, mis on jäänud publikule meelde uuendusliku tant-

sukeele ja väga hea muusikavalikuga. Heleni sõnul inspireerib teda tantsude loomisel just muusika: “Minu tantsud ei ole loodud ainult traditsioonilisele rahvamuusikale. Usun, et huvitav tants sünnibki inspireerituna huvitavast muusikast. Siinkohal teen suure kumarduse rahvamuusikutele, kelle looming on mind sütitanud ning kelle muusikalisi vimkaid olen saanud oma koreograafiaga rõhutada.”

Sooviloost “Pungilugu”

Igal tantsul on oma tekkelugu, mis on olnud inspireeritud muusikast, tantsijatest ja meeleolust. Eelmisel aastal uute tantsude konkursil segarühmade tantsudes kolmanda koha pälvinud “Pungilugu” oli Heleni sõnul Soveldaja tantsija Ott Väli soovilugu: “Ta tahtis, et ma sellele loole tantsu teeksin. Esialgu jäi see paariks aastaks laagerduma, kuid ühel hetkel sain inspiratsiooni ja nii ta sündiski.” Enda loodud tantsudest tõstab Helen esile veel “Tuusteppi”, mis meeldib nii tantsijatele kui ka paneb publiku kaasa elama, ja “Torupillilugu”, mis leidis laiemat kõlapinda, olles üks mulluse Soome-Eesti tantsupeo tantsudest.

Tants “Sa mulle, ma sulle” on aga loodud koos ansambliga NolensVolens. “Originaallugu on lühem, kuid muusikutega koostöös sai see uuesti sisse lindistatud, võttes arvesse minu soove ja eelistusi, et tants saaks läbi loo arenda,” kirjeldab Helen tantsu tekkelugu.

Pärimustantsud on aluseks

Autoritantsude kõrval ei ole pärimustantse unustatud, need on autoritantsude aluseks. Selleks, et tantsija mõistaks autoritantsu juuri ja ainekikku, tuleb Heleni sõnul end harida ka pärimustantsu poolelt. Palju aastaid osaleti tänava viimast korda toimunud Viljandi talvisel tantsupeol. “See pidu oli tantsijate seas alati väga oodatud, sest folkloorsete tantsude õppimine käib läbi lusti, sinna sai alati minna kui suurele rahvapeole, tantsides endale ja oma paarilisele. Folkloorsete tantsude puhul ei nõuta nii suurt tehnilist täpsust kui autoritantsude puhul.”

Küsimusele, kas varsti saab Soveldajas tantsida juba kolmes rühmas, jätab Helen vastuse lahtiseks. Ta annab lootust, et kui hooaja alguses on uute tantsijate huvi piisavalt suur, siis saab ka rühm moodustatud. Juba praegu on mõlemas rühmas tantsijaid rohkem kui tantsupeo rühmakooseis ette näeb.

Tantsujuht Helen Reimand

VIINA SALAVEOST EESTIST SOOME PÄRAST KRIMMI SÕDA

Einar Värä

Eestlaste Soome-suunaline salaviinavedu kahe maailmasõja vahelisel ajal on teada-tuntud tõsiasi. Selle kohta on 2010. aastal ilmunud Raimo ja Risto Pullati väga põhjalik uurimus. Vähem teatakse aga sellest, et 1920.–1930. aastate alkoholi konterbant polnud üldsegi ennenägematu. Sarnane asi oli toimunud juba 19. sajandi teisel poolel pärast Krimmi sõja (1853–1856) lõppu.

19. sajandil kuulusid Eesti ja Soome Vene keisririigi koosseisu ja Krimmi sõja aastail blokeeris Briti–Prantsuse sõjalaevastik Vene impeeriumi Läänemere sadamaid, et takistada nii Vene sõjalaevastiku tegevust kui ka Venemaa siinset merekaubandust. See omakorda tekitas Eestis ja Soomes esmatarbekaupade puudust.

Kuna soomlased loobusid sõja ajal meresõitudest peaaegu täielikult, alustasid Eesti talupojad salareise põhjanaabrite juurde, et vahetada vilja soola vastu.

Pärast sõja lõppu eestlaste salareisid ei katkenud, kuid peamiseks salakaubaks muutus nüüd kohapeal toodetud viin, mille sissevedu Soome oli keelatud. Niisugune salakaubandus eksisteeris ka enne Krimmi sõda, kuid sõjajärgsetel aastatel kujunes see üsna muljet avaldavaks. Vaatamata sellele, et aeg-ajalt võeti salavedajaid kinni, nende kaup konfiskeeriti ning nad ise said trahvi, ei teinud see salaärile lõppu.

Alkoholi salavedu soodustas ka see, et Soome võimud, soovides vähendada kaasmaalaste viinajoomist, lühendasid pidevalt ajavahemikku, kui Soomes oli lubatud põletada kodu tarbeks viina. Kui 19. sajandi algul võis oma kodu enda jaoks viina keeta kaheksa kuu jooksul aastas, siis 1850. aastate teisel poolel lühenes see periood pooleteise kuuni. Selle tulemusena tekkinud alkoholipuudust asusidki Eesti talupojad vähendama.

Soome ajalehtedes väideti, et 11 miljonist kannust viinast, mida Soomes igal aastal tarbiti, toimetati 4 700 000 kannu salaja Eestist. Kui arvestada, et üks kann võrdus 2,6 liitriga, siis tuleb välja, et rohkem kui 28,5 miljonist liitrist saabus 12 miljonit liitrit salakaubana Eesti rannikult. Nendesse arvudesse tuleb suhtuda küll kriitiliselt, kuid need korduvad mitmes väljaandes.

Seda tõsiasi, et Eestist salaja sisse toodud viin vallutas pärast Krimmi sõda olulise osa Soome alkoholiturust, tõestab muu hulgas ka see, et soomlastel tekkis Eesti viina jaoks eriline nimi: *Viron Jussi* ehk Eesti Juss. Soome naised olevat aga alatasa öelnud, et “viinast on suur puudus, kui see Eesti Juss üle mere ei pääse”. Mõnes Soome kohas on kõrtse nimetatud *Viron Jussin mökki* ehk Eesti Jussi tare.

Arusaadavalt üritasid võimud võidelda sellise salakaubanduse vastu. Muu hulgas seati sisse uusi reegleid, mis puudutasid viina vedu Eestimaa kubermangu piires, et piirata selle ebaseaduslikku toimetamist Soome lahe põhjarannikule.

Viina salavedu pidid vahetult takistama rannavahid, keda rahvasuus nimetati randrüütliteks või tongriteks, ja tolliametnikud, kuid nende jaoks muutus võitlus kontrabandistidega üsna vaevanõudvaks ja mõnikord ka ohtlikuks kohustuseks. Põhjuseks oli siin mitte ainult salakaubanduse järsk suurenemine pärast Krimmi sõda, vaid ka see, et lisaks tavapäras-

Eesti viina Soome-suunalise salaveo tormiline areng pärast Krimmi sõda jäi lühiajaliseks.

tele konterbandi harrastajatele ilmusid merele sisuliselt professionaalsed salakaubavedajad, kes tegelesid sellega pidevalt, olid relvastatud ja võisid kohtumisel piirivalvuritele vastupanu osutada.

Eesti viina Soome-suunalise salaveo tormiline areng pärast Krimmi sõda jäi üsna lühiajaliseks, alates 1860. aastate keskpaigast hakkas see vaibuma. Peamiseks põhjuseks oli 1863. aastal jõustunud tsaari ukaas, millega seati sisse viinaaktsiis ja patendimaks. Viinaaktsiisiga koormati alkohoolsed joogid, patendimaksu pidid aga maksma alkoholitootjad ja alkoholiga kauplajad. Balti kubermangudest pärit viin muutus tunduvalt kallimaks kui Soomes toodetav alkohol.

Kuna salavedu Eestist Soome muutus ebasoodaks, hakkas suurvürstiriiki saabuma alkohol Saksamaalt, täpsemini Preisimaalt. Nii lõppes üks etapp Eesti ja Soome salakaubanduse ajaloos, seda võib nimetada 1920.–1930. aastate piirituse salaveo buumi eelmänguks. Salakaubaveoga suutsid paljud Eesti rannaelanikud teenida märgatavaid summasid ja selle rahaga ehitati ka uusi laevu. Seega andis salakaubandus omamoodi tõuke Eesti merenduse arengule 19. sajandi lõpus.

» *Veebruari keskel kaitses TLÜ Ajaloo Instituudi doktorant Einar Värä doktoritöö “Kaubandussidemed Soome suurvürstiriigi ja Eesti alade vahel aastail 1809–1865”.*

KATRIN NIGLAS – ELURÕÕMUS MAKSIMALIST

Triinu Püvi

Tallinna Ülikooli teadusprorektor Katrin Niglas ei vasta tüüpilisele ettekujutusele kõrgkoolis juhipositsioonil olevast tähtsast inimesest, vaid on soe ja avatud, natuke nagu vana tuttav. “Enesedistsipliin ja lähedaste suur toetus,” põhjendab Katrin oma kolme magistrakraadi, ühte doktorikraadi ning tormilist tööalast arengut akadeemilises maailmas, ja seda kõike maksimaalselt edukalt.

Kohtun Katrin Niglasega teisipäeva hommikul tema merevaatega kabinetis Mare majas, ruum on sisustatud maitsekalt, kuid minimalistlikult, sealt ei puudu raamatud ja tööine õhkkond. Kuigi kohtume esimest korda, tekib tänu Katrin Niglasega avatud, rõõmsameelsele ja innukale olekule tunne nagu oleksime juba vanad tuttavad. Kohe vestluse alguses läheme sina peale.

Prorektorina kahte rolli ühendamas

Mida tähendab prorektori amet? Katrin vastab pikalt mõtlemata, et ennekõike on see siiski suure vastusega ning tavapärasest õppejõutööst enam bürokraatlikku ja administratiivset laadi. “Tavaliselt on prorektorid ülikoolis akadeemilise taustaga inimesed, kes ametisse astudes satuvad administratiivse juhi positsiooni ning kahetisse rolli, oluline on leida see tasakaal, et need kaks poolt üksteist täiendaksid, mitte ei välistaks või vastanduks,” rõhutab Katrin.

Kas on olnud raske teadustööd ja prorektori ametist tulenevaid tööülesandeid ühildada? “Kõige raskem on olnud aja planeerimine, et ühildada neid kahte poolt. Tuleb osata ei öelda. Eks ma olengi hetkel õpetamise ja teadustöö

osas jäänud tegelema nende valdkondadega, mis on otseselt minu prorektoritöö vastutus-
 alas, ehk siis doktoriõppe tasandil õpetamine
 ja juhendajate täiendkoolituse teemad. Ka tea-
 duse poole peal olen teinud teadlikke valikuid,
 et mitte ennekõike tegeleda endale kõige hin-
 gelähedastemate teemadega, vaid osaleda just
 projektides, kus tunnen, et minu kui teadlase
 osalus on ülikooli seisukohast strateegiliselt
 tark samm. Niisugune see kompromiss on.”

Võistlussport kui elustiil

Püüan uurida, et kust küll Katrin sellise
 sitke loomu on saanud ja meie vestluse jooksul
 hakkab kooruma pilt, mille olulisteks märksõ-
 nadeks on sportlik pere ja korvpallurikarjäär
 noores eas, kust ta on enesedistsipliini õppi-
 nud ja saavutusvajaduse pisiku külge saanud.
 Edasi liigub jutt juba sujuvalt spordile. “Sport
 on elustiili ja mõtlemise küsimus. Varasemalt,
 ratastoolis tütre kõrvalt oli mu teadlik valik,
 kas temaga koos midagi muud ette võtta või
 siis püüda koos sportida, aga mitte üksi trenni
 minna. Väikese poja kõrvalt olen taas spordi
 juurde jõudnud: kõige kavalam on poiss kiiresti
 soovitud suunas liikuma saada, kui start ja või-
 dujooks välja kuulutada.

*Isegi kui mu elu ja karjäär tundu-
 vad kõrvaltvaatajale kui teadli-
 kult kavandatud ülespoole pürgi-
 mine, on see tegelikult olnud väga
 suurel määral juhuste mäng.*

Pisut koomiline võib kõrvaltvaatajail meid
 näha olla, sest mina olen tavaliselt neid laste-
 aia- või poeukukseni viivaid võidujookse läbi-
 mas kontsadel ja kotiga, aga halvustavaid pilke
 pole küll tähele pannud, ikka positiivse mui-
 gega elatakse meie võistlusele kaasa. Lubasin
 endale, et kevadiste allahindluste ajal ostan
 järgmiseks aastaks suusad, et saaksime pojaga
 suusatamas käima hakata. Tütrega püüan suvi-
 ti rulluisutada nii, et tema istub ratastoolis mu

ees, ja möödunud suvel oli ka poeg juba oma
 jalgrattaga sabas,” jutustab Katrin.

Kas karjääri ja pereelu ühildamine on olnud
 keeruline? Katrin nendib, et ta on tegelikult
 alati palju teinud ja jõudnud. “Küllap on see
 tegutsemiskihk ja energia mul sünnist saati
 kaasas olnud. Isegi kui vahest käib peast läbi
 mõte, et kas ma ikka jõuan seda kõike edukalt
 lõpule viia, mis ma ette olen võtnud, siis ilm-
 selt mingi sisemine tung anda endast maksim-
 mum ja kogada võimalikult palju on see, mis ei
 lase jõul raugeda ja rahulikuma elurütmiga
 üle minna. Eks see eeldab ka teatavat eneseüle-
 tust, mis on kohati väga keeruline, kuid sellele
 järgnev rahuldustunne on kõike seda väärt.
 Ma usun siiralt, et igal inimesel on oma lävi,
 mille ta peab ära tunnetama, kus kohtuvad
 saavutusvajadus ja eneseületus ning arusaam,
 et selline areng ja elutempo on just temale
 sobivad, pakkudes rahulolu ja tasakaalutunnet.”

Pärast lühikest mõttepausi nendib Katrin, et
 ilma lähedaste suure toeta ei oleks tema prae-
 gune elutempo ja tegevuste lai ampluaa võima-
 lik. Samuti lisab ta, et alati tuleb teha valikuid
 ja seada oma tegevused prioriteetsuse järgi.
 “Minu puhul jäävad tihti enesele pühendatud
 aeg ja hovid lastele pühendatud aja ja töö varju.”

Unejutud ja reisipisik

Nähes kui suure innuga räägib ta oma lastest
 ja ühistest tegemistest, uurin, mis on nende
 pere koos ettevõetavad traditsioonilised tege-
 vused? Katrin hakkab küsimuse peale naerma
 ja vastab esiti, et tema töögraafikust ja iseloo-
 must tulenevalt kindlaid traditsioone ega ran-
 geid reegleid pole. Seejärel toob ta aga näite, et
 tegelikult on neil tavaks saanud pojale loetav
 unejutt ja ilma selleta küll õhtut lõppenuks
 lugeda ei saa. Mõnikord pidi ka tütar ligi tule-
 ma, kui kuuleb, et ema õppejõu kõlaval häälel
 teises toas unejuttu loeb.

Mis aga Katrini silma veel rohkem särama
 lööb, on reisimine. “Meid kõiki ühendab tuge-
 vasti reisimisipisik. See on justkui vajadus ja elu

Tenerife banaaniistanduses koos lastega

iseenesestmõistetav osa.” Katrin räägib, et nende pere jaoks ei ole reisimist lihtne korraldada, kuna tütar on ratastoolis ja poeg veel üsna väikene. Kuid ta on seda võtnud kui meeldivat väljakutset ja kõik reise, kuhu nad on plaaninud minna ja mis ei ole ohtu seadnud tütre tervist, on nad ka ette võtnud.

“Vahest olen ka lapsi tööreisidele kaasa võtnud. Näiteks kaks suve on mind kutsunud Sloveeniasse rahvusvahelisse doktorantide suvekooli kursust pidama. Olen sinna lapsed kaasa võtnud. Kuna esimesel aastal oli väiksem laps vaid pooleteistaastane, siis reisis meiega ka naabritüdruk lapsehoidjaks kaasa.” Katrin tunnistab uhkusega, et ka Veneetsia on ratastooliga täitsa läbitav, peab vaid pisut taiplikkust ja pealehakkamist olema. “Sel suvel on plaanis töö ja puh-

kuse ühildamine Singapuris.” Katrin naerab ja võtab kogu teema kokku: “Koos lastega maailma avastamist ja kõige uue kogemist on vahest küll logistiliselt keeruline korraldada ja olguigi, et sellistele kogupere tööreisidele tuleb tihti peale maksta, on see alati ettevõtmist väärt.”

Elus peab olema kirge

Kui vaadata ülikooli ürituste pilte, kuhu sekka on ka tantsuplatsil toimuvat jäädvustatud, siis leiab tihti selliste piltide pealt Katrini. Milline on tema suhe tantsuga? Katrin, kes on jätkuvalt vahetu olemisega ja päikeseline, naerab taas südamest ning tunnistab, et tal on tõepoolest väga eriline suhe Ladina-Ameerika tantsudega. “Paar korda aastas püüan jõuda meie ülikoolis tegutseva Ladina-Ameerika tantsuklubi üritustele. Armastus Ladina-Ameerika klubitantsude ja muusika vastu tekkis Cambridge’i ülikoolis õppides. Otsustasin õppetöö tasakaalustamiseks sportimisvõimaluse leida ja ülikooli juures pakuti tantsutrenne, mille hulgast valisin selle kõige sportlikuma. Otsus langeski Ladina-Ameerika klubitantsude peale. Mul puudus küll esiti usk, et saan oma puusad niimoodi liikuma, nagu tantsutunde läbiviivatel latiinodel, kuid endalegi üllatuseks ei olnud see võimatu.”

Koos lastega maailma avastamist ja kõige uue kogemist on vahest küll keeruline korraldada, aga see on alati ettevõtmist väärt.

Meie vestluses oleks hetkeks justkui jutt otsa saanud, Katrin võtab mõttepausi ja jätkab hoopis mõtlikumalt teemal. “Isegi kui mu elu ja karjäär tunduvad kõrvaltvaatajale kui teadlikult kavandatud ülespoole pürgimine, siis tegelikult on see olnud väga suurel määral juhuste mäng. Seda nii eriala valikul kui ka edaspidi teaduse vallas ning tööalaseid valikuid tehes. Näiteks olin ülikooli astudes ning eriala valides kindel, et õpetajaks ei taha ma saada.

Esmalt tulin tol ajal Tallinna Pedagoogilisse Instituuti käsitöö erialale pabereid tooma, mis on senini üks mu suur hobi, kuigi selleks ei jagu hetkel aega.

Saatuslikuks sai vastuvõtulauas olnud inimene, kes, nähes mu kuldmedaliga lõputunnistust, küsis, kas ma tõesti tahan viis järgnevat aastat proovilappe teha. Alternatiivina pakkus ta välja vast avatud matemaatika-informaatika eriala samas teaduskonnas. Umbes kümme minutit hiljem olingi pabereid hoopis sellele erialale sisse andmas, ise mõeldes, et ega ma seetõttu veel õpetajaks pea hakkama. Õpetaja-õppejõu kutse ja amet – need avastasin enda jaoks ülikoolis õppimise ajal. See positiivne laeng ja tagasiside, mida õpetamine pakub, on aastatega üha rohkem meeldima hakanud.”

Cambridge'i ülikooli magister

Uurin Katrinilt kui teadusvaldkonna eest vastutavalt prorektorilt tema enda doktorantuuri ja doktoritöö tegemise perioodi kohta: oli see raske tee käia? Selgub, et tee doktoritöö kaitsmiseni oli kuus aastat pikk. Vahepeal omandas ta magistrikraadi Cambridge'i ülikoolis, muutis paar korda doktoritöö teemat ning oli selle kõige juures ülikoolis täiskohaga lektor.

“Kindlasti tuleb kvaliteeti kvantiteedile eelistada nii ülikooli kui ka riigi tasandil. Teisisõnu, doktorantuuri nelja aastaga lõpetamine ei tohiks olla eesmärk omaette. Põhieesmärk peaks ikka olema väga sügava ja sisuka töö tegemine, mis siis ühel päeval päädiks doktorikraadi kaitsmisega. Sellega ei taha ma kindlasti anda signaali, et doktorantuuri pikalevenimine on täiesti normaalne, pigem võiksime esmaseks eesmärgiks seada Tallinna Ülikoolis mis tahes tasemel tehtava teadustöö kvaliteedi ja omalt poolt soodustada noorte teadlaste siia õppima tulemist ning tööle asumist.”

Lõpetuseks küsin Katrinilt, mis oleks tema soovitus tudengitele, kuidas ülikooliõpingutes, aga ka hiljem edukas olla kõiges, mida ette võetakse. Katrin oleks seda küsimust justkui

oodanud ja vastab kõhklemata: “Kohe algusest peale teadvustada, et edu on üks osa protsessist, kuhu kuuluvad lahutamatu ka kõhklused, ebaõnnestumised ning pisut ehk hinge pitsitavat valugi. Eesmärk pühitseb. Samuti ei tohiks häbeneda eesmärgile pürgimisel tekkinud kõhklusi välja näidata ning otsida vajaduse korral toetust ja abi väljastpoolt. Ühest küljest julgust tunnistada oma ebatäiuslikkust ja haavatavust, teisalt aga oskus võtta kriitikat konstruktiivselt, tõstes teadlikult kõrvale emotsioonid, mis meilt kogu energia röövivad. Kolmandaks aga kindlasti inimlik positiivsus: kui ma tahan, et teised oleksid minu suhtes positiivsed, siis on oluline, et ma ka ise teistesse ja nende tegemistesse heatahtlikult suhtun. Seega usun, et andmise ja saamise suhe peab olema tasakaalus või pigem andmise poole kaldu.”

Kaks tundi Katriniga kaob märkamatu, on tunne, et Katrinit võiks kuulata veel pikalt. Kabinetiukse vahelt on mitmel korral sisse piilunud nii rektoraadi liikmed kui ka teised ülikooli töötajad. On aeg lasta Katrin tagasi ülikooli teadusvaldkonda juhtima.

POPULISMIST, PROPAGANDAST JA LASTEST ROHELISE LINLASE PILGU LÄBI

Mihkel Kangur

Artikli autor, TLÜ Ökoloogia Instituudi direktor Mihkel Kangur osales mullu Tallinna jalgrattateede kaardistamisel. Foto: Jaanus Terasmaa

TLÜ Ökoloogia Instituudi direktor Mihkel Kangur pakub välja ühe väga lihtsa lahenduse, kuidas muuta oma kodulinn rohelisemaks ja kaunimaks, ning selle võrra lapsesõbralikumaks. Keskkonnateadlane toonitab, et muutuda saame vaid siis, kui protsessis ei osale mitte ainult rohelised, vaid oma kodunurgas tõstab julgelt käe püsti iga linlane.

Kas teadsite, et LINN on tunduvalt keskkonnasõbralikum elamise vorm kui hajaasustusega külad? Kohe selgitan. Ühe inimese kohta kasutatav ja looduslikust olekust ümber kujundatud pinnaühik on linnas kõige väiksem.

Per capita on linna ökoloogiline jalajälg väikseim. Mõelgem kas või ressursidele, mis kuluvad transpordile, elanikkonna vee ja energiaga varustamisele ning jäätmete lahendamise küsimustele. Sellised kulud keskmiselt on ühe inimese kohta tunduvalt väiksemad linnas, kus mõne maja trepikojas elab rohkem rahvast kui teises omavalitsuses kokku.

Maal elavad inimesed mõjutavad ümbritsevat keskkonda vähem ja nad ise on loodusega paremas kontaktis. Kuid mõelgem, mis jääks meie loodusest järele, kui kõik linnades elavad pered elaks maal, kui palju siis jääks ruumi loodusele, mille üle me nii uhked oleme.

Kuid ka linnas elavatel inimestel on soov olla loodusega kontaktis ja elada ümbritsetuna puhtast keskkonnast. Selliste võimaluste loomine on linna võimuses, ning selle propageerimiseks on ellu kutsutud Euroopa roheline pealinna idee. Rohelise linna kujundamisel räägitakse küllalt palju prügimajandamisest, transpordist, haljastusest. Loomulikult on vaja ka need küsimused mõistlikult lahendada. Kuid kas linn on siis kohe roheline, kui kogu prügi on sorteeritud?

Rohelise linna ja ühiskonna moodustavad eelkõige inimesed ja nende suhtumine. Inimeste käitumismustrite uurimise ja kujundamisega tegelevad haridus- ja teadusasutused, linnal endal polegi otseselt selles palju võimalusi osaleda. Küll saab linn luua ja kujundada niisuguse sotsiaalse keskkonna, mis toetab inimeste käitumismustrite muutumist.

Mida teha?

Arvamuste ja soovide paljusus on kindlasti rikastav, kuigi väljakutseterohke. Siiski võime eelduseks võtta, et kõik Tallinna elanikud tahavad elada kaunis ja turvalises keskkonnas. Mida see täpsemalt igaihe jaoks tähendab? Mis on need asjad, mis peavad saama tehtud, et saaksime öelda: nüüd elame rohelises linnas!

Vastuseks tuleb leida ühisosa elanike huvidest. See võib tunduda raske ülesandena, kuid pole siiski mitte võimatu. On olemas üks kindel ühisosa ja selleks on meie lapsed. Iga lapsevanema südamesoov on pakkuda järglasele võimalikult turvalist ja arengut toetavat keskkonda. Kui me suudame luua sellise linnakeskkonna, mis toetab lapse igakülgset arengut, pakub võimalust aktiivseks liikumiseks värskes õhus ja sagedast kontakti elusloodusega, siis oleme saavutanud rohelise linna eesmärgi. Lapsekeskne linn on roheline.

Turvalise linnakeskkonna loomisele on iga lapsevanem nõus kaasa lööma. Kogu linna tervikuna oma kodukohana ette kujutada on

küllalt keeruline. Seevastu seondub kogukond märksa rohkem väiksema üksusega. Sellisteks on Tallinnas linnaosades asuvad asumid. Ideaalilähedasteks kogukonnatüüpideks on näiteks Kalamaja, Uus-Maaailm, Kadriorg – neis piirkondades elavad inimesed on asunud organiseeruma ja soovivad selgelt oma elukeskkonna kujundamisel kaasa lüüa. Just selliste kogukondade teket tuleb linnal toetada!

Loomulike piiridega ja laste kasvamist toetava keskkonnaga asumites lahenevad kõige paremini ka muud institutsionaalsed vajadused, nagu koolid, lasteaiad, perearstikeskused, huvialakohad, pargid, mänguväljakud. Väikesed kogukonnad on linnakesksele juhtimisaparaadile tublid sotsiaalsed partnerid. Siit jõuamegi kaasamiseni. Rohelise ühiskonna oluline pärisosa ja tunnus on kaasav juhtimine. Sellest on palju räägitud, kuid vähe saavutatud.

Linna ja riigi kodanikuna ei tahaks vast keegi olla vaid hää valimiskastis ja number statistikas. Me kõik tahame, et meie arvamust kuuldaks ja sellega arvestataks. Viimase aasta jooksul toimunud sündmused on näited sellest, et aktiivne elanikkond ei rahuldu näiliku kaasamisega läbi “rahvahääletuste”, valijatega sõlmitud “lepete” ega poliitikaga, mida viivad ellu poliitikud, keda rahva arvamus enam ei huvita. Siiski on meil õigus ja kohustus aktiivselt oma elu kujundamises osaleda.

“ Linna ja riigi kodanikuna ei taha keegi olla vaid hää valimiskastis. ”

Et mitte jääda abstraktseks, pakun välja mõned praktilised lahendused linna rohelisemaks muutmiseks.

Logistika korda

Üks püsiv eesmärk, millega linn tegeleb, on suurendada tänavate läbilaskevõimet. See on

lootusetu võitlus. Ükskõik kui kiiresti tänavaid laiendada, jäävad ummikud alles. Linna ülesandeks peaks olema lahendada ja rahuldada inimeste logistilisi vajadusi. Kõigepealt tuleb vähendada elanikkonna igapäevast transpordivajadust. See tähendab targemaid planeeringuid. Järgmiseks etapiks on autosid välis-tavate transpordilahenduste eelisarendamine. Ühistranspordi eelisarendamisega Tallinnas tegeletakse, veel tuleb jälgida, kuidas kattuvad ühistranspordiliinid elanikkonna transpordivajadusega.

Fookus kergliiklusel

Teine transpordiliik, millele tuleb anda selge eeliseisund ja arendamine ennaktempos, on kergliiklus. Mullusest maikuust võib välja tuua äärmiselt põneva ja kasuliku aktsiooni, mille jooksul kaardistati jalgrattateed. Osalesin selles minagi. Kuna aktsioonis oli ka väike võistlusmoment rattasõidukilomeetrite kogumisel, siis avastasin üllatusega, kui väike on Tallinn tegelikult. Paraku selgus peagi, et linn on väga rattavaenulik.

Ma pole kohanud ühtegi ülekäiku, kus üleminek kõnniteelt autoteele on sujuv. Pangem end lapsevankriga või ratastoolis liikleja või kas või koolieelikust põngerja olukorda, kellele on iga teeületus kipaka kõnnitee tõttu korralik katus-mus. Võiks kaaluda asumite õuealadeks kuulutamist koos vastava kiiruspiiranguga.

Ei tossavale sigaretile

Aastate eest keelati suitsetamine toitlustusasutustes ja avalikes siseruumides. Millegipärast on see endiselt lubatud linnatänavatel, kuigi alkoholi ju avalikus kohas tarbida ei tohi. Miks nii?

Maailmas on palju linnatänavaid, kus on keelatud suitsetada. Suitsuving avalikus kohas on möödakäijale ebameeldiv ja isegi ohtlik. Mõelgem vaid, suitsetaja sõrmede vahel tossav sigaret asub väikelapse pea kõrgusel ehk soodustab märkamatu noore organismi passiivset saastamist.

Suitsev koni ei sobi kuidagi kokku roheline linna kuvandiga. Suitsetamist ise ei saa küll keelustada. Küll aga saab linn määrata kohad, kus suitsetamine on lubatud: teatud kaugusel laste-asutustest, eemal kõnniteedest, peatustest jne. Selline kord kehtib näiteks Tokios. Miks mitte Tallinnas?

Mõelgem, suitsetaja sõrmede vahel tossav sigaret asub väikelapse pea kõrgusel.

Need on vaid mõned näited, kuidas keskkonnasõbralikumat käitumist pooldav linnavalitsus saab ilma oluliselt ressursse panustamata meie kodulinna rohelisemaks muuta. Keskkonnaprobleemidega tegelemine pole mitte loodusteadlaste ülesanne, vaid kuulub täpselt samuti sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonda. Keskkonnal pole probleeme, küll aga esineb neid inimkonnal. Loodusteadlased võivad küll selgitada nähtusi meid ümbritsevas keskkonnas, kuid kuidas nendega toime tulla, on puhtalt ühiskonna otsus.

Kui linna juhtimine soodustab kodukohast lähtuvate väikeste asumite teket, siis saab kohalik inimene seeläbi rohkem sõnaõigust. Sisuliselt on tegu ringiga, sest suurem sõnaõigus tähendab jällegi suuremat mõju kohalike kitsaskohtade vähendamisel. Kalamaja elanikuna näiteks ei tunne ma erilist muret selle üle, mis Nõmmel toimub, ning seda polegi vaja, kui seal omakorda asub järgmine tugev kogukond, kes oma ettevõtmiste eest selgel häälel üles astub.

Niisiis julgustan inimesi rohkem tegutsema ja mitte pöörama pead kõrvale, kui linnavalitsus tutvustab kodukoha lähedal uut detailplaneeringut. Ärgem leppigem vaid osalusega, mida poliitikud teile pakuvad. Küsigem endale vajalikke küsimusi ise ja leidkem koos vastuseid.

RETROSPEKTIIV

TLÜ Üliõpilaskond marssimas lehvivate lippude all Tallinna tudengite sügispäevadel.

Rektor Tiit Land õnnitles EV 95. aastapäeval riikliku spordi elutööpreemia pälvinud emeriitprofessorit Mait Arvistot.

Temaatiline tort 15 000 kirjet sisaldava Eesti filmi andmebaasi avamiselt BFM-is detsembri keskel.

TLÜ meediatudengite bänd The Journalist esines avatud uste päeval ülikooli Teadlaste Foorumis.

22. veebruaril kingiti sajale parimale TLÜ esmakursuslasele tänutäheks tekkel.

Lõbus hetk TLÜ Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumi ja Tallinna Haridusameti koostatud mahuka Tallinna haridusteemalise raamatu avamiselt.

TLÜ kehakultuuri tudeng Rain Karlson võitis novembri lõpul üliõpilaste poksi maailmameistrivõistlustel Bakus kuldmedali. Fotol koos TLÜ Üliõpilaskonna Spordiklubiga.

BFMI TUDENGITE KOGUMIK “SINU CITY”

Elari Lend

“SINU CITY” on kogumik filmiosakonna magistriõppe tudengite lühifilmidest, mida on inspireerinud reaalsed lood elust Tallinnas. Filmid valmisid töötoa käigus, mille läbiviijaks oli Ühendkuningriigi Rahvusliku Filmi- ja Televisioonikoolist pärit Ian Sellar. Töötoa idee ei olnud välja mõelda uusi lugusid ega jääda ka vanade mallide juurde, vaid kasutada potentsiaali, mida leidub igapäeva lugudes.

“SIREENID”

12 min / draama

Kaur Kokk, Elari Lend, Heiko Sikka
Film hirmust haiget saada ja haiget teha.
Lugu mehest, kes jälitas operatiivsoidukeid.

“DIANA JA LINN”

10 min / komöödia

Triin Ruumet, Sten-Johan Lill,
Hendrik Mägar
Lugu noore klienditeenindaja lihtsast elust ja väikestest unistustest.

“VIIMANE BUSS”

3 min / draama

Eik Tammemäe, Gretlyn Palberg
Tõestisündinud lugu öises Lasnamäe bussis.

“PARIM, MIS MA TÄNA LEIDNUD OLEN”

10 min / draama

Jaan Penjam, Kristo Jürmann
Lugu sellest, kuidas ühes Lasnamäe korteris oli elamiseks liiga vähe ruumi, sest pereisale meeldis asju koguda.

“95”

15 min / komöödia

Hardi Keerutaja, Martin Ruus,
Heiko Sikka
Laisa pois katse võita tagasi oma ema usldus.

“SLAVA”

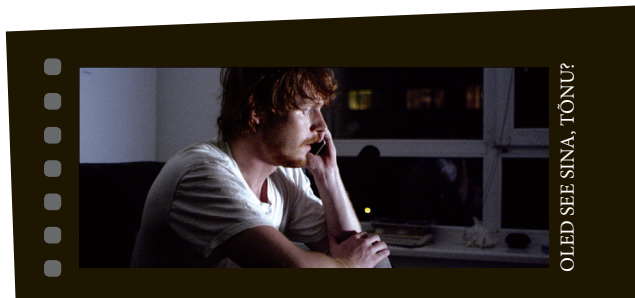
10 min / tragikomöödia

Ivan Pavljutškov, Carlos Eduardo Lesmes
Lugu poisist, kes ootas tüdrukut.

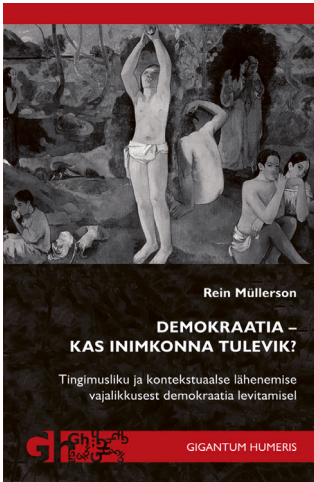
“OLED SEE SINA, TÕNU?”

10 min / põnevik

Moonika Siimets, Peter Murdmaa,
Erik Põllumaa
Kõhedust tekitav lugu mehest, kes õigel ajal telefonikõnet ei lõpetanud.

UUT ÜLIKOOLI KIRJASTUSELT

DEMOKRAATIA – KAS INIMKONNA TULEVIK?

Tingimusliku ja kontekstuaalse lähenemise vajalikkusest demokraatia levitamisel.

Rein Müllerson

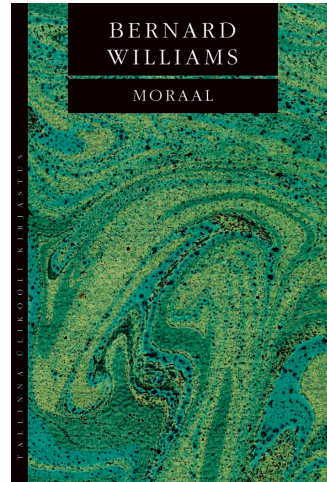
Inglise keelest tõlkinud Pille Kruus

246 lk

Tallinna Ülikooli Õigusakadeemia presidendi prof. Rein Müllersoni raamat “Demokraatia – kas inimkonna tulevik?” on valminud pärast autori mitmeaastast tegutsemist ÜRO regionaalnõunikuna Kesk-Aasias ning akadeemilist teadustööd ja õpetamist Londoni King’s College’is ja Londoni majandus- ja poliitika-teaduste koolis.

“Demokraatia – kas inimkonna tulevik?” loob tõetruu pildi demokraatia väljavaadetest mitte-Lääne maailmas, eriti Kesk-Aasias ja Venemaal. Demokraatia mitte liiga süngeid või liiga roosilisi väljavaateid neis piirkondades väljendab küsimärk raamatu pealkirja lõpus.

Raamat on mõeldud neile, kelle tegevus on kuidagi seotud demokraatia levitamisega (poliitikud, vabaühenduste töötajad jt), ning ühiskonnateadlastele ja üliõpilastele.

MORAAL

Bernard Williams

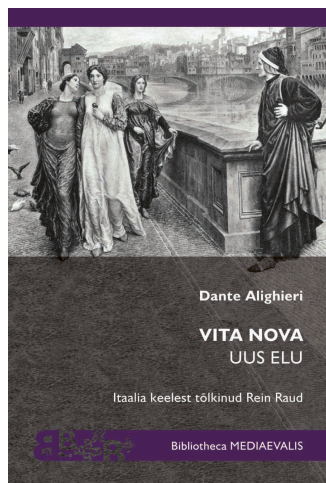
Inglise keelest tõlkinud Tiiu Hallap

152 lk

Inglast Bernard Williamsit (1929–2003) peetakse 20. sajandi teise poole üheks juhtivaks moraalifilosoofiks, sageli nimetatakse teda selle antiteoreetilise liini esindajaks. Williamsi esimene raamat “Moraal” (“Morality” 1972) ongi hea sissejuhatus nii autori enda mõtlemisse kui ka mitmete moraalifilosoofia probleemide juurde üldisemalt.

Oma ilmumisajal oli “Moraal” suunatud anglo-ameerika moraalifilosoofia tolle hetke peavoolu vastu, mis nägi eetikat peaaegu ainult metaetika ja semantikana. Usuti, et filosoofi ülesanne on analüüsida üksnes moraali keelt, mitte moraliseerida ega isegi moraalinorme puhastada või aksiomatiseerida. Kuigi hilisemad aastakümned on olnud tunnistajaks praktilise või rakendusliku eetika taassünnile, kehtib ka praegusaja moraalifilosoofia kohta Williamsi üks kriitilisi põhiteese: teooriad on oma olemuselt skemaatilised ning kipuvad silmist kaotama elurealiteetide sügavust ja detaile. Williamsi “Moraal” on tänaseni laialt tsiteeritud teos.

DANTE AJATUD SUURED TUNDED

VITA NOVA. UUS ELU

Dante Alighieri

Itaalia keelest tõlkinud Rein Raud
136 lk

Palju õnne! Lisaks sellele, et Sinu romaan “Rekonstruktsioon” pälvis aasta tähtsaima proosapremia, hinnati Sinu tõlgitud Dante “Vita nova” (“Uus elu”) TLÜ kirjandusauhinna tõlkepreemia vääriliseks. Oled öelnud, et “Vita nova” on Sinuga kaasas käinud alates 16. eluaastast, mil ema Sulle seda tutvustas. Miks on see tekst Sinu jaoks nii tähtis?

Lisaks armastusele räägib Dante raamat ju ka sellest, kuidas luule ja luuletamine teda ennast on kujundanud ja muutnud. Luule on Dante jaoks võimalus puudutada kõige kõrgemat, kõige tõelisemat, mis on tema maailmas olemas. Minu sees on see kogemus lugedes ja tõlkides kaasa kajanud, loodan, et vähemasti midagi jõuab sellest ka minu tõlke lugejani.

Sinu tõlke näol on tegu selle Itaalia hiliskesk-aegse kirjanduspärli juba teise tõlkega eesti keelde, esmaestindus pärineb Johannes Semperilt 1924. aastast. Miks otsustasid anda “Uuele elule” uue elu eesti keeles?

Semperi tõlge on pärit ajast, kui eesti kirja-keel ja tõlkekultuur olid veel suhteliselt noored. Värsse tõlkides on ta tehniliselt küll kinni pidanud vormilistest nõuetest, kuid Dante sära ja elegantsus on mu meelest vähemasti praeguse silmaga lugedes sealt puudu. Juba esimest korda lugedes arvasin, et kunagi peaksin tõlkima selle raamatu uuesti, aga see töö on olnud tõeliselt raske, seetõttu ka nii kaua aega võtnud.

Dante kirjutas “Vita nova” enam kui 700 aastat tagasi Firenzes. Mida võiks see öelda tänapäeva Eesti lugejale?

Mõned teemad ei vanane ja ma loodan, et alati on neid, kelle jaoks suured tunded võivad tähendada seda, mida noorele Dantele. Ja neid peaks see raamat suutma ka kõnetada.

Küsis Rebekka Lotman

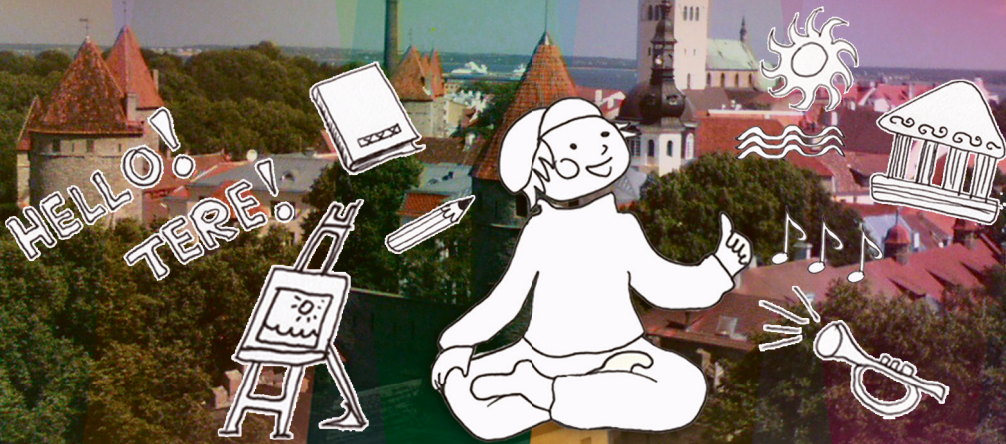

TALLINNA ÜLIKOOL

Tallinn Summer School

15. juuli - 2. august 2013

Sellest saab Sinu suvi!

Keelekursused, loomingulised töötoad,
kursused õigusest, sotsiaalmeediast,
noorsootööst...ja palju muud!

summerschool.tlu.ee

EESTI MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

EESTI ETTEVÕTLUSKÕRGGKOL
MAINOR

EESTI KUNSTIAKADEEMIA

Estonian
Business
School

